ԱՐՏԱՐԱԲԱԴ
SARDARABAD

BUENOS AIRES
AÑO XIV
Nº 533
Miércoles
21 de
Junio
de
1989

FIEL EXPRESION DEL PENSAR DEMOCRATA LIBERAL DE LAS COLECTIVIDADES ARMENIAS DE SUDAMERICA
PRIMER PERIODICO ARMENIO DE SUDAMERICA IMPRESO EN SISTEMA OFFSET

Հարաւային Ամերիկայի Թ.Մ.Մ.-ը կը կառուցանէ իր կեդրոնական շէնքը

Ցառաջիկայ Օգոստոս 20-ին,
տեղի պիեի ունենայ հիմնարկէքը

Կեդրոնը պիտի կրէ Բարերար Սուրէն Ֆեստճեանի անունը

Այսու կու գանք ուրախութեամբ յայտնելու արժանթինահայութեան մասնաւորապէս եւ Հարաւ Ամերիկահայոց ընդհանրապէս, թէ շուտով պիտի կառուցուի Թէքէեան Մշակութային Միութեան, Ռամկավար Ազատական Կուսակցութեան եւ Սարտարապատ շաբաթաթերթի նոր տպարանը, որ պիտի *ծառայէ մեր հայապահպանման ծրագիրներու իրականացման:*

Նոր շէնքը պիտի կառուցուի այժմու Սարտարապատի Խըմբագրատան եւ Արմենիա 1319 հողամասի միացած ընդարձակութեան վրայ, երկյարկանի եւ բոլոր տպագրական, խմբագրական եւ Միութենական կարիքները հոգացող յարմարութիւններով:

Այս ծրագիրը պիտի իրականանայ շնորհիւ Ամերիկահայ Բարերար եւ Հ.Բ.Ը. Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովի Փոխ Նախագահ՝ Տիար Սուրէն Ֆեստճեանի իշխանական նուիրատուութեան եւ ուրիշ ազգայիններու մասնակցութեամբ:

Նոր Կեդրոնի հիմնարկէքի արարողութիւնը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Օգոստոս 20-ին: Մինչ այդ պէտք է փլուին Զորրոցել Նիսեթօ Վեկայի եւ Արմենիա փողոցներուն վրայ գտնուող այժմու երկու շէնքերը: Այդ պատճառով ալ, Ցուլիս 5, 1989-էն սկսեալ, ժամանակաւորապէս պիտի դադրեցուի Սարտարապատ շաբաթաթերթի հրատարակութիւնը, մինչեւ որ առժամեայ խմբագրատան մը մէջ շարունակուի անոր լոյս ընծայումը:

Վստահ ենք որ այս նոր Կեդրոնի շինութեամբ մեծապէս պիտի նպաստենք Արժանթինահայ գաղութի ազգային վերելքին եւ արդիականացնենք Սարտարապատի խմբագրական եւ վարչական աշխատանքի վայրերը:

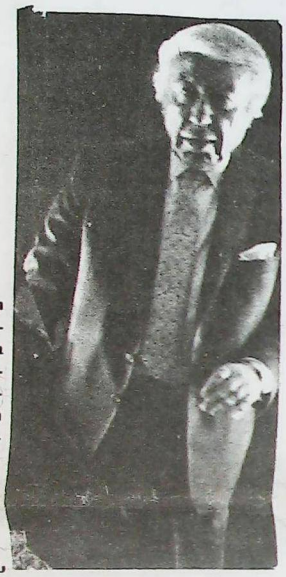

Sr. Suren Fesdjian

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ
ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՐԱՒ. ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ
ԾՐԱԶԱՆԱՑԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

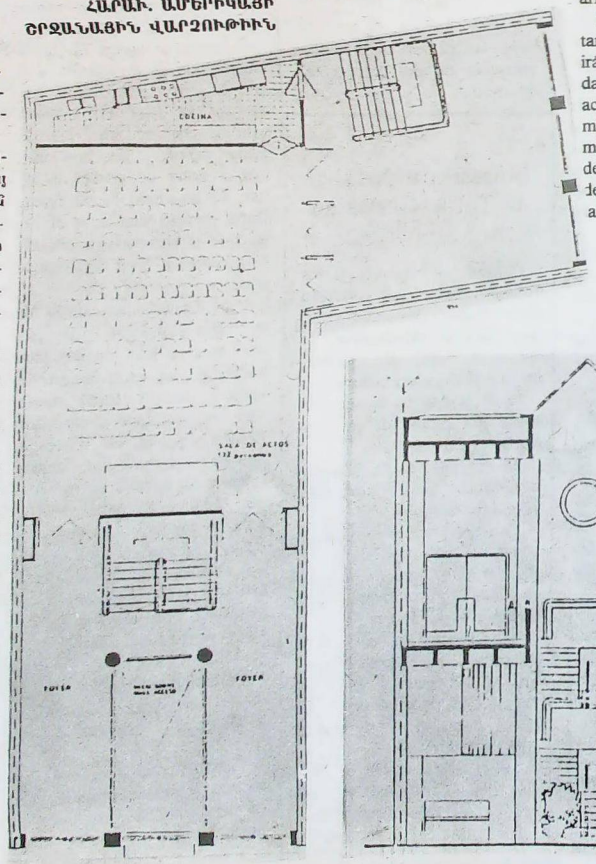

Nuevo edificio de la Asociación Cultural Tekeyan de Sudamérica

El 20 de agosto se coloca la piedra fundamental

La sede llevará el nombre de Suren Fesdjian

Tenemos el agrado de comunicar a nuestra comunidad de la Argentina, en especial, y a las de la América del Sur en general, que en breve iniciaremos la construcción del Centro de la Asociación Cultural Tekeyan, de la Organización Demócrata Liberal Armenia y de la Redacción del periódico "SARDARABAD", el que servirá para la realización de los proyectos referentes a la preservación de la armenidad.

El nuevo edificio, que constará de dos pisos, se construirá sobre la superficie formada por la sede de Redacción actual y la propiedad de Armenia 1319, con todas las comodidades necesarias para el desarrollo de las actividades de la Asociación, así como de a Redacción de "SARDARABAD" y de su imprenta.

Este proyecto se realizará merced a la generosa donación del benefactor armenio - residente en los Estados Unidos y Vice Presidente del Consejo Central de U.G.A.B., Señor Suren Fesdjian, así como por la cooperación de otros benefactores armenios.

La ceremonia de la colocación de la piedra fundamental del nuevo Centro, tendrá lugar el próximo 20 de agosto. Mientras tanto, los dos edificios, ubicados en las calles Niceto Vega y Armenia, respectivamente, serán demolidos. Por esta razón, a partir del 5 de julio de 1989, cesará momentáneamente la publicación del periódico 'SARDARABAD", hasta que sea posible reanudarla en nuevo local provisorio.

Estamos seguros de que con la construcción de este nuevo Centro, contribuiremos ampliamente a la elevación nacional de la comunidad armenia de la Argentina, así como la modernización de las áreas donde se desenvuelven las tareas propias de nuestra Institución.

Publicamos aquí un esquema del futuro nuevo Centro, a fin de dar a nuestro público una idea de la construcción a realizar.

Tenemos la certeza de que nuestrá comunidad habrá de apreciar de manera positiva la concreción de este proyecto y que no vacilará en brindar su colaboración.

14 de Junio de 1989

CONSEJO REGIONAL DE LA ORGANIZACION DEMOCRATA LIBERAL ARMENIA DE LA AMERICA DEL SUR

La armenidad en Chile

Inauguración de "Plaza Armenia"

El 23 de enero del corriente año tuvo lugar en la intersección de las calles Irarrazaval esquina Chile España, la inauguración de la Plaza Armenia, acto que contó con la presencia de autoridades del gobierno y comunales, encabezadas por el alcalde de Ñuñoa Don Pedro Sabat P., y de representantes de la comunidad armenia de Chile, bajo la presidencia del Sr. Antranik Baloian.

El proyecto que comentamos corresponde a una iniciativa del Presidente de la colectividad armenia de Chile, Sr. Jacques Karahanian M., habiendo contado con la inmediata aprobación del alcalde Sabat.

Renovó su directorio la colectividad armenia

El 16 de abril pasado hubo elecciones en la sede de la Colectividad Armenia de Chile, conformándose el nuevo directorio de la siguiente manera:

Presidente, **Sr. Jacques Karahanian;** Vice-Presidente I°, **Sr. Andres Baloian;** Vice-Presidente II°, **Sr. Kricor Bzdigian;** Secretario, **Sr. Hiram Misandjian;** Tesorero, **Sr. Arman Pedinian;** Delegado, **Sr. Andres Ekmekdjian.**

Entre los propósitos de este nuevo directorio figuran la Creación de un Informativo Armenio (que ya ha empezado a editarse), la fundación de un Colegio Armenio, de distintos niveles culturales y en el que se impartirán clases de lectura e Historia Armenia, la creación de un club armenio de bridge, con enseñanza a cargo del maestro y juez de bridge Sr. Nubar Heghinian, mantener un diario mural así como un buzón de sugerencias, y exaltar el deporte entre la armenidad comenzando por la cancha de baby fútbol en la pretenden organizar torneos entre colectividades.

Itinerario expositivo de Toros Gurlekian

Durante el corriente y los próximos meses, el conocido pintor Toros Gurlekian realizará diversas exposiciones de sus obras, sobre cuyo itinerario informamos seguidamente.

24 de junio: en la sucursal Merlo del Banco de la Provincia de Buenos Aires.

27 de junio: en la Sociedad de Fomento de Castelar, calle Almafuerte 2642.

30 de junio: celebrando el Cincuentenario del Club Argentino de Castelar (esta exposición se prolongará hasta el día 9 de julio).

5 de agosto: en la Casa de la Cultura del Museo Histórico de Ciencias y Artes de Merlo, Av. Vergara y P. Espinal (hasta el 1° de setiembre de 1989).

15 e setiembre: en la Galería del Gran Cine Premier, Corrientes 1565, Capital (hasta el 3 de octubre de 1989).

Para las cuatro estaciones
y todas las edades
Lanas "Hetesia"

. Remises
. Sepelios
. Traslados
CASA Rivera
CORALLC, CUFARO Y CIA.
Jubilados, pensionados, cónyuges y fliares. sin cargo
Av. Córdoba 4902. T.E.: 773-2800/772-3288

Charlamos con el director de orquesta Raffi Armenian

Estuvimos el lunes 5 de junio pasado en el Teatro Opera de nuestra Capital, presenciando el concierto de la Canadian Chamber Ensamble, del Canadá, organizado por el Mozarteum Argentino y cuya batuta estuvo a cargo del afamado director Raffi Armenian. Apenas concluído el programa, saludamos al director quien, a pesar de su poco tiempo disponible, nos concedió el honor de almorzar con nosotros el martes 6.

En esa ocasión conversamos con Raffi Armenian, no ya con el Director de Orquesta sino con un hijo de armenio más, que triunfa en los escenarios del mundo, dando honor al nombre armenio, mostrándolo como realmente es, un pueblo dedicado a construir en el arte y la cultura para un mundo mejor.

"Hace dos días cumplí 47 años. Nací en Egipto y desde 1959 hasta 1969 pasé esos años estudiando, entre Viena y Londres. Estuve más tiempo en Viena". Y mientras vamos degustando una empanada criolla y esperamos el famoso bife de chorizo argentino, le preguntamos acerca de su familia y de su inclinación a la música. "En casa siempre hubo un piano, y a mi padre -que gracias a Dios vive- le gusta cantar". Es por ello que a pesar de poseer el título de Ingeniero Metalúrgico, Raffi prefirió dedicarse al arte, que le depara grandes satisfacciones a nivel espiritual y material.

"En Canadá el campo de la cultura musical aún está muy virgen. Hay mucho para hacer, y por eso los artistas vivimos bien". Raffi Armenian es tambiém compositor. Dice componer en un estilo moderno, agradándole mucho también la escuela del austríaco Albanberg, pero, asimismo, es un enamorado de la música clásica.

"Hoy en Canadá se destacan dos armenios como compositores con mucho futuro. Ellos son Bedros Shudjudjian y Mihran Ezegulian, ambos recientemente llegados de la Unión Soviética. Componen música muy moderna", acotó.

Habla perfectamente el armenio, se siente armenio pero no actúa en la vida comunitaria; no porque no le atraiga, sino porque no dispone de tiempo. Le preguntamos si conoce Armenia, y nos comenta que aún no, pero que en 1991 tiene un contrato para viajar con su orquesta a la Unión Soviética, y que pidió se le incluya Armenia en su periplo musical. "Estoy muy ansioso por pisar nuestra tierra, contactarme con mis pares, y aprovechar al máximo mi visita".

Me pregunta acerca de la vida musical en nuestra ciudad, y en especial en nuestra colectividad. Le doy la nómina de coros y artistas. Se interesa por la musicóloga Alicia Terzian. Le digo que es uno de nuestros orgullos, conocida a nivel nacional e internacional, siempre dispuesta a ser útil a nuestra comunidad.

Raffi Armenian es casado, *su esposa es austríaca, también es directora de orquesta* de profesión. "No hemos tenido hijos pues ambos estamos permanentemente ocupados con nuestro arte. Viajamos mucho y así sería imposible criar hijos brindándoles la atención que merecen", concluye.

Nuestra charla prosiguió luego con temas como el de la reincorporación de Artsaj a Armenia y el terremoto de diciembre último. También nos habló de Alex Manoogian y de Louise Simone. "Estuve con ellos en abril último en ocasión de dirigir la orquesta de Michigan, en Detroit. Son seres excepcionales, muy interesados por todo lo armenio y muy preocupados por el futuro de la armenidad. El Sr. Manoogian, a pesar de sus ochenta y ocho años, me atendió toda una tarde".

Podríamos haber seguido charlando por horas como viejos conocidos, pero sabiendo que el tiempo es precioso en su profesión, ya que además de dirigir la orquesta debe atender entrevistas y dialogar con muchas personas, nos retiramos augurándole nuevos éxitos y que continúe con su misión de brillante embajador viajero que aporta orgullo a la armenidad.

Y recordamos en esta ocasión al inmortal William Saroyan: "Cada armenio debe ser un embajador en el mundo de nuestra armenidad".

Raffi Armenian, lo es.

M.S.

Genocidio y Sardarabad en un acto de U.G.A.B.

El 13 del actual, a las 21 horas, tuvo lugar en el salón Sarkis Benklian, de la U.G.-A.B., el acto público con que la Institución conmemoró el Genocidio, a la vez que celebró un nuevo aniversario de la Batalla de Sardarabad.

Abrió el acto el miembro del Consejo Directivo Sr. Hrach Suren, quien se refirió a los motivos de la reunión a la vez que presentó a los oradores de la noche.

Inmediatamente después actuó el Coro "Shnorhalí", bajo la dirección de la Profesora Diana de Sarafian, el que sobresalió en la interpretación de emotivas canciones armenias, entre ellas la marcha "**Sardarabad**" y las canciones "Der Guetsó", "Artar zaruit", de Gomidás, "Zeitún Angaj", "Blbuln Avarairí", para finalizar con "Im Surp Hairenik". El aplauso cálido y prolongado de los asistentes premió esta nueva actuación del conjunto coral.

Habla la Profesora Marta Poggi.

FOTOS: MARTIN KESKISKIAN

Seguidamente la Prof. Srta. Marta Poggi abordó el tema del Genocidio armenio, el que trató a través de una brillante exposición, poniendo de manifiesto un amplio conocimiento del problema armenio en cuya consideración se extendió comentando la persecución ejercida por los turcos y el tremendo sufrimiento soportado por el pueblo armenio.

A continuación ocupó la tribuna Der Arsham Bozoian, para referirse a la Batalla de Sardarabad que, dijo, fue la que permitió el surgimiento de la República de Armenia.

Luego se extendió en consideraciones en torno a esta gesta patriótica y, en un pasaje de su conferencia expresó que la Batalla de Sardarabad no debe considerarse como el último hecho patriótico armenio, sino que siempre "debemos esperar un nuevo Sardarabad", manifestando asimismo que el pueblo armenio debe olvidar de una vez para siempre el actuar como ovejas y ser siempre víctima, como últimamente ocurrió en Sumgait, mientras su ancestral enemigo -los turcos- estaba fuertemente armado.

Finalmente, el Padre Bozoian exhortó a los armenios de la diáspora a educar a sus hijos de manera que no dejen de luchar por la Causa Armenia.

La concurrencia premió con nutridos aplausos las palabras de los dos conferenciantes de la noche, en un acto que alcanzó un gran nivel cultural.

El Sr. Hrach Suren y el Coro "Shnorhalí"

FOTOS: MARTIN KESKISKIAN

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Bautista Kuyumdjian
Dr. Gabriel E. Williams
Dra. Patricia Kuyumdjian de Williams
Dr. Javier B. Kuyumdjian

TUCUMAN 1438 PISO 7º
T E 40-6809 / 7112 / 49-7049

U. G. A. B.

ARMENIA 1322 - BS. AS.
773-2820 y 771-6500

Comisión de Padres

A USTED LE INTERESA

La Comisión de Padres de alumnos del Instituto Marie Manoogian, invita a los padres a hacerle llegar sus inquletudes para, juntos, ir avanzando en el logro de lo mejor para nuestros hijos.

Hágalas llegar al Colegio, a nombre de "Comisión de Padres de Alumnos".

ALMUERZO INAUGURAL
Promoción 1990
Domingo 2 de Julio, 13 Hs.
En la Institución
Reservas: 26-7070 y 804-6352

LIGA DE JOVENES

CURSO DE FOTOGRAFIA
Adolescentes y Adultos
Gratuito

Jueves de 19,30 a 21,30
Inscripción Armenia 1322

Taller Libre de Dibujo y Pintura
Gratuito
Adolescentes y Adultos
Profesor Eduardo Markarian

Horario: martes 19,30 a 21,30 hs.

Armenia 1322 - Capital

Asesoria técnica en riesgos industriales y contratación de seguros generales
ATENCION ESPECIAL A LA COLECTIVIDAD ARMENIA
Bme. Mitre 777 7º B. Capital
TE. 49-1942/1886

Homenaje a Antranik Zaroukian

Como homenaje al recientemente desaparecido escritor armenio Antranik Zaroukian, reproducimos un fragmento de su libro "Hombres que no tuvieron infancia", extractado del libro "Armenia a través de su prosa", de Jorge Sarafian.

Hombres que no tuvieron infancia

El extraño visitante

A la hora de la cena, la noticia se oficializó. La "Mairig", directora, nos comunicó que después de dos días, el próximo sábado al mediodía, íbamos a tener una fiesta como de Nochebuena, con regalos. Esta vez, la fiesta no la daba ni la "Mairig" ni el "Hairig", director, sino una persona que había venido de otra ciudad.

Una fuente bien informada, el celador Harutiun, con una sonrisa misteriosa, hasta había dado el nombre del benefactor, pero los que lo habían oído no se acordaban y aunque se hubiesen acordado, ese nombre no tenía ninguna significación para nosotros. El celador Harutiun había agregado que el visitante era un hombre muy famoso, que había escrito muchos libros, que era una persona que siempre se reía y hacía reír a los demás. Ese punto hacía doblemente simpática la figura del benefactor y esperábamos con ansiedad el día sábado.

Esta vez, nos juntaron en un edificio que no pertenecía al Orfanato, desconocido para nosotros que tenía un amplio patio, con un escenario en un costado, en parte, cubierto con chapas. Fuera de costumbre, habían agrupado los huérfanos de todos los sectores sin excepción, desde el jardín de infantes, hasta los profesionales, desde las chicas mayores hasta los escolares. Una multitud de millares se había aglomerado por doquier, hasta en los ventanales y cuartos adyacentes. En frente, delante del escenario, habían colocado a los chicos del jardín de infantes. Detrás de nosotros estaban las niñas mayores también sentadas sobre banquitos de madera. Los demás estaban de pie bien apretados.

Sobre el escenario, sentados sobre sillas, estaban las "Mairig", encargados, y algunas señoritas norteamericanas con anteojos. En el centro, estaba la mesa del "Hairig", con dos sillas vacías. Una parte del escenario estaba ocupada por un montículo formado por medias llenas de regalos.

Nuestro director subió al escenario por una puerta lateral. acompañado por un señor vestido de negro como él. El barullo fue apagándose gradualmente, como una vela agitada por el viento. El director y el visitante ocuparon las sillas vacías; el silencio era completo.

Esperábamos que el visitante se pusiera de pie y hablara enseguida. Pero fue el director quien habló. Dijo cosas incomprensibles para nosotros, sobre el visitante, y mirando al papel que tenía en sus manos, llamó al escenario uno tras otro, una cantidad interminable de cantantes y recitadores. Generalmente los muchachos recitaban y las chicas cantaban.

El turno llegó al visitante; el director insistió pero él no quería. Con mucha dificultad, lograron poner de pie al señor, que tenía un aspecto de enojado, intranquilo. Desde atrás, los muchachos más jóvenes empezaron a aplaudir y nosotros les seguimos. Sobre los aplausos, el director reiteró su invitación.

Finalmente, el visitante pasó al frente de la mesa. Los aplausos, de nuevo se volvieron tempestuosos, y luego callaron. Se alejó un poco de la mesa dos pasos, sobre el escenario y con su pañuelo secó su frente, su cuello. Puso el pañuelo en su bolsillo y bajó sus brazos hacia adelante, entrelazando sus dedos con las palmas hacia el suelo. Permaneció un rato en ese estado, tosió y se quedó callado.

Tenía la cabeza calva y brillosa, como la del director. Tenía una nariz grande, punteaguda.

Esperábamos que hablara, se riera y nos hiciera reír. Estábamos prestos a reír, con cualquier palabra que pronunciara. Nuestras imaginaciones habían dado mil cualidades al hombre que reía siempre; mientras el que estaba parado ante nosotros tenía una expresión seria y pensativa, con traje negro como el director. El desengaño iba a ser completo si no fuera por su nariz.

Nuestra atención se había concentrado solamente sobre su nariz como única fuente de diversión, que nos había sido prometida.

Después de un penoso esfuerzo, el hombre abrió la boca.

¡Niños, huérfanos!

Se calló de nuevo, soltó las manos y seguidamente, sacó su pañuelo, miró hacia arriba e intentó volver atrás para sentarse en su lugar; pero el director no le dejo. Los más chicos comenzaron a reír, creyendo que había ocurrido algo como para reírse y era necesario reír. Pero, cuando vieron las caras severas de las "madres" celadoras, se quedaron inmóviles como piedras.

El visitante hizo un segundo intento para hablar y con voz un poco más alta: ¡Huérfanos!, yo les amo mucho... Ya no artículo ninguna palabra más. Volvió a sentarse en su lugar con el pañuelo sobre sus ojos. El director no insistió esta vez. Llamó al escenario a una de las niñas mayores, a la señorita Zabel, para cantar de nuevo. Zabel era la que tenía la voz más suave, más dulce y era muy hermosa. Zabel, esta vez, empezó a cantar "Barzir Aghpiur", hechizando a todos los jóvenes y niños con su emotiva canción. Durante el canto, el visitante miraba al suelo, siempre con su pañuelo en las manos. Su nariz ya había dejado de ser interesante para nosotros. Sin entender nada de lo que ocurría, sentíamos que había un ambiente pesado, deprimente, que mantenía en agitación los corazones. Claramente veíamos que había lágrimas en los ojos del señor y secaba sus párpados con un movimiento, como para limpiar su nariz.

Todas las madres celadoras estaban tristes. Entre ellas, había también muchas que usaban sus pañuelos. Dos señoritas americanas hablaban susurrando entre sí. La señorita Zabel seguía cantando. El único que había quedado tranquilo e indiferente sobre el escenario era el director, que guardaba su postura de siempre. El hecho sucedió así, cuando el canto llegó a la parte donde dice: "Aghpiur (fontana), ¿sabes tú, qué hace el turco con nosotros? Nos persigue, nos tortura, nos mata...".

Aquí, la voz de Zabel comenzó a temblar, apagarse, y de repente, se detuvo en una congoja. Detrás de nosotros, entre las niñas, se escucharon gritos de angustia y lamentos que se elevaban, también, de todos los sectores.

Sobre el escenario lloraban todos, hasta las señoritas americanas. Viendo que todos lloraban, nosotros, los más chicos, también comenzamos a llorar y gritar como si fuéramos tocados por un miedo invisible.

Cont. en Pág. 6

agasajos
banquetes
menu a la carte
COMIDAS ARTESANALES
ARMENIAS
INSTITUTO PRIVADO MARIE MANOOGIAN
PROMOCION 1989
89
viernes 21 hs
comidas p/llevar
postres orientales
los invitamos a cenar en un ambiente familiar
773-2820 · 772-2617 · 982-1253 551-7768 · 432-7448
reservas

Armenia al Día

Estampillas en beneficio de Armenia

La presente fotografía muestra un sobre del primer día de emisión de las estampillas postales libradas por el Gobierno Central Soviético a beneficio de las víctimas del terremoto en Armenia. Los temas de dichos sellos son: un jachkar armenio, una moneda del siglo I con la efigie de Tigrán El Grande, la Virgen María con el Niño Jesús y la Iglesia de Santa Hripsimé, cerca de Etchmiadzín.

SE APROBARON LOS PLANOS PARA LENINAKAN

El gobierno de la República de Armenia acaba de aprobar los planos generales de reconstrucción de Leninakan, destruída por el terremoto de diciembre.

Según las nuevas disposiciones, Leninakán se desplazará al noroeste, en una zona más favorable por sus condiciones sismológicas. Los edificios que se levantarán, de construcción resistente a los sismos, no tendrán más de 3 ó 4 pisos. También se construirán carreteras de circunvalación y terminales de transporte.

AGUA DE MANANTIAL PARA EL VALLE DEL ARARAT

Hasta ahora el valle del Ararat se abastecía de agua mediante el uso de pozos artesianos. Eso ya terminó. Actualmente los pobladores de la región reciben el agua por un acueducto de 50 kilómetros de largo que la trae desde los manantiales de montaña. De esta manera, y mediante la creación de reservas de agua trasadas por especialistas, se han cubierto las necesidades de la población así como de las empresas industriales y agropecuarias.

NIÑOS ARMENIOS DESCANSARAN EN INGLATERRA

El último día de mayo, 40 niños de Leninakán, Spitak y Stepanaván, partieron desde Erevan hacia Moscú, en viaje a Londres. Estos niños han sido invitados por el sindicato inglés The Society Graphical and Allied Trades para pasar dos semanas de descanso en Inglaterra.

"Hemos elegido a quienes perdieron a uno a ambos padres. Son niños todavía nerviosos que, lógicamente, no pudieron olvidar todavía todo lo que sufrieron, pero todos recibieron con mucha alegría la noticia de su viaje de vacaciones. Y aprovecharon su tiempo para estudiar algo de inglés, así como canciones y bailes populares, que les servirán en su viaje a este país", manifestó el presidente del sindicato.

MEDZAMOR Y LOS AUTOMOVILES

Una fábrica de repuestos para automóviles está terminando de construirse en el poblado de Medzamor, en el valle del Ararat no lejos del lugar donde funcionaba la recientemente cerrada central nuclear armenia. La empresa está integrada al grupo de "Auto-moto-service".

La fabricación de automóviles es una industria relativamente joven en Armenia pero que ya cuenta con varias fábricas en diferentes regiones de la república. Una de ellas es **Ieraz**, en Erevan, dedicada a la producción de furgonetas universales. Otras son la planta de **Autoagregat** y **Guidroaparat**, que producen piezas y partes componentes. La fábrica de Charentsavan, una de las más grandes de la Unión Soviética, se dedica a la producción de montacargas.

CONCIERTOS BENEFICOS PARA EL FONDO DE AYUDA

Comenzaron en Erevan los conciertos conjuntos de músicos armenios y ucranianos. Las sumas recaudadas se destinarán al fondo de ayuda a los damnificados por el terremoto de diciembre pasado. Participan en estos conciertos destacados compositores, directores de orquesta, intérpretes y conjuntos artísticos.

VOLVERAN LOS CANTOS ANTIGUOS

Estudiantes del Conservatorio de Erevan están empeñados en investigar sobre los cantos rituales del siglo pasado a fin de que ellos vuelvan a oírse en nuestra época. En los últimos años los estudiantes recopilaron centenares de melodías y textos prácticamente desconocidos.

PROPUESTA SOBRE CIUDADES HERMANADAS

El 18 de abril de 1906 nuestra ciudad quedó reducida a ruinas por un fuerte terremoto. Conocemos bien lo que es un cataclismo subterráneo, y por ello sentimos mucho la desgracia sufrida por Armenia en diciembre pasado. Tal es el texto del telegrama recibido en Erevan, procedente de San Francisco (USA), y enviado por los miembros de la organización social "Artists for Humanity" de esa ciudad, quienes a la vez propusieron hermanarse con Leninakán como víctimas de una catástrofe común.

SEMINARIO DE AYUDA ANTISISMICA

Acaba de terminar en Erevan el Seminario Internacional **Spitak - 88** que, con la participación de científicos sismólogos y especialistas en la construcción de edificios antisísmicos. El foro presentó a la UNESCO el proyecto de modernización de la red de estaciones sísmicas en Armenia como integrante de la red global de monitores y pronósticos de terremotos. Asimismo se presentaron los acuerdos para crear una escuela similar a la de la UNESCO, y una Universidad Técnica con la utilización de métodos avanzados de ese tipo de enseñanza.

Vanespack
PAPELERA INTEGRAL • EMBALAJE
AV. CABILDO 3447 - (1429) - T.E.: 70-8143

Viene de Pág. 5

Todavía iba a durar más tiempo esa horrible convulsión si el Padrecito-Director haciendo sonar fuertemente la campanilla, no ordenara a las madres-celadoras que distribuyeran los regalos. Empezamos a desfilar ordenadamente delante del escenario recibiendo una media, llena de dulces y otros regalos.

El invitado estaba retirado, en un rincón del escenario y hablaba con las señoritas americanas. El director, con el rebenque en la mano, vigilaba la operación, silencioso y solemne.

Nosotros fuimos los primeros en recibir los regalos, y nos llevaron a casa. Por calles oscuras y estrechas, llegamos al jardín de infantes.

Las discusiones del intercambio de regalos habían cesado. Un grupo discutía sobre el invitado del día.

- Nos engañó, no nos hizo reír -decía disconforme un chico.

- Hubieses mirado a la nariz y te hubieras reído -contestó otro.

- Es el novio de la señorita Zabel -argumentó uno.

- La señorita no se casa con ese hombre -definió Torós con sabia seriedad.

- Se casa; es rico.

- No, no se casa.

- No se casa; tiene la nariz grande; no tiene pelos en la cabeza. Esos últimos siguieron altercando y vociferando sobre el novio y la novia hasta que sonó la campana para dormir, más temprano que de costumbre, cerrando así nuestro extraordinario día. En mi lecho, pensé largamente sobre el invitado y la señorita Zabel. Particularmente, el llanto de Zabel pesaba más sobre mi corazón.

Estábamos acostumbrados a verla siempre risueña y era un caso muy triste y extraño verla llorar sin motivo, y después... ese invitado.

Iba a reír y no se rió; iba a hacer reír y no nos hizo reír. Sin embargo, era un buen hombre que lloró e hizo llorar a todos. Decidí preguntar su nombre al celador Harutiun, para guardarlo en mi memoria, ya que era un gran hombre.

Al día siguiente me olvidé y nunca supe su nombre.

Años más tarde, sobre mi pupitre de la escuela primaria, mientras hojeaba un anuario, al dar vuelta las páginas del grueso libro, entre las numerosas fotografías, una me llamó la atención. Era una figura con traje negro, corbata negra y cabeza calva. Me pareció haberle visto en alguna parte con esa sonrisa afable, dulce y esa mirada paternal.

Era él, el extraño invitado de ese lejano y extraordinario día. Me acordé de su célebre discurso, sus lágrimas, nuestro llanto colectivo. No pude comprender solamente cómo un hombre que toda su vida la pasaba riendo había llorado delante de nosotros, cómo un escritor que era autor de decenas de libros no había encontrado dos palabras para decirnos.

Ahora que he leído todos sus libros, conozco sus obras, su mérito y su valor, he comprendido también por qué no pudo hablar y lloró solamente. ¿Qué podría decir un escritor armenio que volvía de Der-Zor, después de haber padecido tormentos, a los miles de huérfanos de su raza a cuyos padres inmolados, en cada primavera, el torrentoso Eufrates arrojaba afuera hueso por hueso, delante de sus ojos, sobre las arenas...

Debajo de esa fotografía del anuario estaba escrito: *Yervant Odian...*

(Del libro *"Hombres que no tuvieron infancia".)*

POSTERGADO
U. G. A. de C. F.
Homenetmen
GRAN TORNEO DE TRUCO
en el
Campo de Deportes de Ramos Mejía
24 y 25 de Junio a partir de las 15
¡GRANDES PREMIOS!
1° Viaje y E[illegible] día por 3 días
en Cataratas del Iguazú
...y otros premios importantes
Inscripciones: 743-0929 / 432-5571 / 35-7184

Siguiendo los pasos de la abuela

La Comisión de Damas de la Unión General Armenia de Beneficencia, tuvo la feliz idea de realizar una reunión de cocina con nada menos que la nieta de la Señora Petrona C. de Gandulfo. Efectivamente, Marcela Gandulfo se presentó en el salón Sarkis Benklian de la U.G.A.B., el martes 6 de junio a las 15 horas, y ante una selecta concurrencia, con la eficiente colaboración de Raúl, se dió a la tarea de preparar un plato de entrada, uno de fondo y un postre.

Todas las asistentes se mostraron gratamente sorprendidas por la idoneidad de la cocinera y premiaron con [illegible] plausos su eficaz presentación.

Luego se sirvió un te[illegible] masas para todos los [illegible] rrentes, se rifaron los [illegible] preparados, y todas las [illegible] sentes quedaron con ganas [illegible] que se repitiera esta clase [illegible] ilustrativa.

Aniversario de Radio Armenia

Radio Armenia, primera Institución de Audiciones Radiofónicas Armenias en la Diáspora, que se irradia en la República del Uruguay, cumple 54 años de vida.

Con ese motivo el sábado 17 de junio transmitirá un programa académico con la participación de eminentes personalidades, quienes se referirán a la larga e importante trayectoria de esta "prensa oral de la comunidad armenia del Uruguay", que durante más de medio siglo está al servicio de la difusión del arte y la cultura del pueblo armenio. Asimismo el lunes 19 de junio, fecha celebratoria del nacimiento del procer General Artigas, directivos y colaboradores de Radio Armenia viajarán a Piedra[illegible] polis donde colocarán una [illegible] frenda floral al pie del [illegible] mento al héroe, así como [illegible] el monolito que lleva el nombre de la calle Armenia.

SARDARABAD hace [illegible] gar sus cordiales felicitaciones con motivo de este [illegible] aniversario de la radio armenia decana.

Testimonios

Los Pozos del Horror

Amanecía. Mi madre abrió las persianas y profirió un grito: toda la ciudad -en 1915 vivía yo en Hadjín- estaba rodeada por el ejército turco. Más de tres mil soldados apuntaban sus cañones y fusiles hacia nosotros. Los intentos de resistencia fueron varios: la ciudad se entregó. Al día siguiente recluyeron a todos los armenios de más de 15 años en un convento. Entraron luego en todas las casas, revisándolas concienzudamente hasta requisar los objetos contundentes -no dejaron ni un cuchillo de cocina-. Lo que siguió fueron los ahorcamientos en la plaza frente a nuestros ojos. El cargo era el de **traidores a la patria.** Los militares turcos se paseaban por las calles, asustándonos.

A los pocos días comenzaron a deportar, en grupos de a 10, a los hombres que habían confinado en el convento. Finalmente se obligó a toda la población a abandonar Hadjín. Cuando el último armenio dejó la ciudad, los turcos la bañaron en combustible y la quemaron por completo.

Los que sobrevivimos a la travesía por el desierto fuimos encerrados en Der-El-Zor. Muchos armenios murieron allí a golpes de hacha. Otros caían debido al hambre o a las enfermedades, y eran arrojados a un pozo inmenso. Me recuerdo a los 12 años al borde de ese foso viendo las piernas y brazos de tantos que aún se movían.

Un día llegó un alto funcionario turco y mandó buscar a todos los varones entre 8 y 10 años. Dijo que iban a ser llevados a un orfanato alemán en Aleppo. A último momento mi madre decidió no mandarme. Los 400 niños fueron trasladados al desierto, cavaron un pozo, lo llenaron de petróleo y echaron allí unas teas. Todos -los 400- fueron arrojados a las llamas.

Más tarde hube de fug[illegible] Permanecí dos meses en [illegible] orfanato. Un día se aparec[illegible] por allí un alto funcionar[illegible] turco. Dijo que si nos hac[illegible] mos mahometanos nos iban [illegible] cuidar bien. "Vamos a dar[illegible] pan blanco, ropa y zapatos" [illegible] pero nadie se movió. Eramos [illegible] más de 1200 chicos armenios. [illegible] El funcionario se retiró visi[illegible] blemente enojado. Al día si[illegible] guiente -corría 1916- llegaron [illegible] los soldados a buscarnos [illegible] todos. Salté una pared y me escapé.

(Testimonio de Gregorio Vardian, que llegó a Montevideo en 1926 y desde los años 40 vivió en una casa de la calle Boyacá al 1[illegible])

La clásica cocina francesa
con un toque oriental
Au Bon Air
Cocina personalizada de
Fereydoun Kia
Tres Sargentos 496 - (1054) - Buenos Aires - Argentina

El 24 de Abril en Teheran

Las fotos que acompañan esta nota son claro testimonio de la multitud de armenios e iraníes que conmemoraron el 24 de Abril en la capital, Teherán. A lo largo de gran cantidad de cuadras los manifestantes marcharon hacia el centro de la ciudad portando carteles y flores en homenaje a las víctimas del Genocidio de 1915.

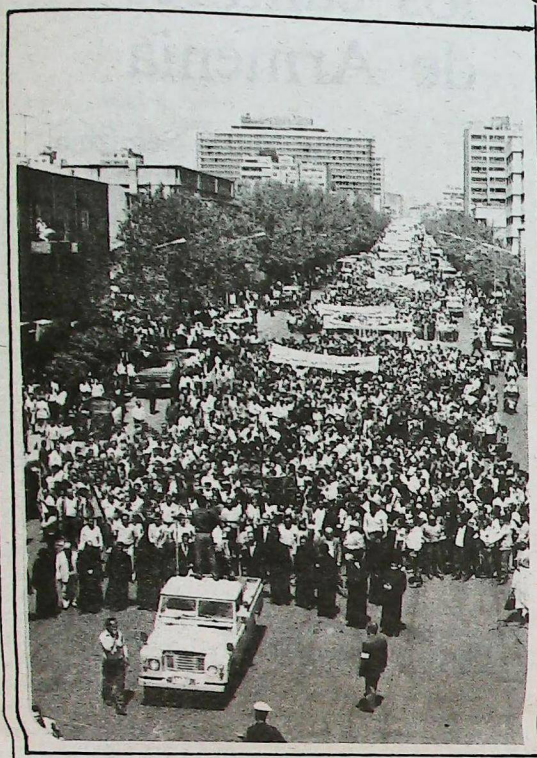

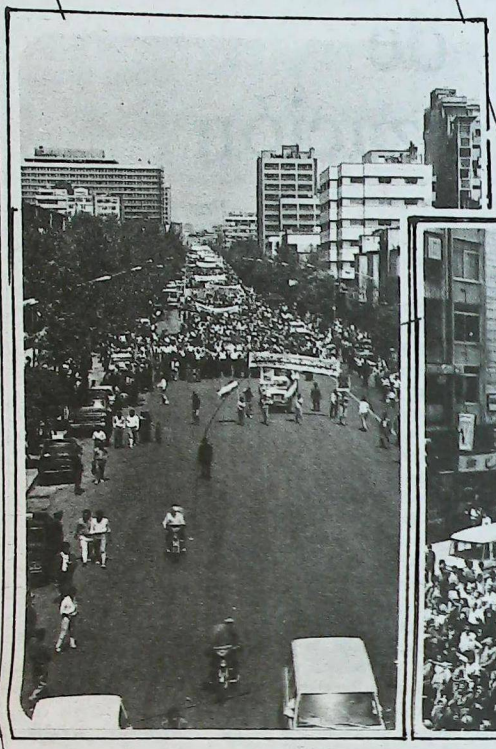

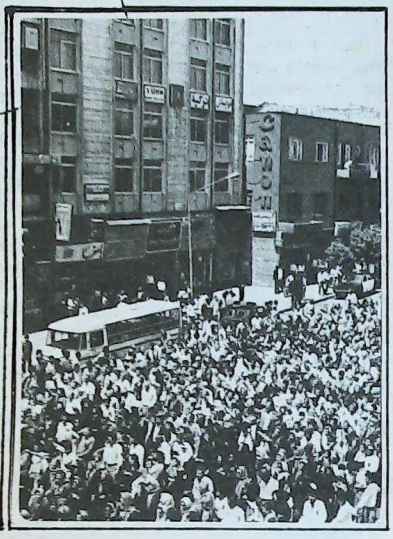

Kevork Marashlian fue despedido con todos los honores

El lunes 19 del corriente el Consejo Directivo de la Unión General Armenia de Beneficencia había dispuesto una despedida a su Secretario Ejecutivo y Director de la sección armenia del Instituto Marie Manoogian, señor Kevork Marashlian quien, como ya es de conocimiento general, parte el 22 del actual hacia los Estados Unidos, en cuya ciudad de Boston habrá de radicarse con su familia.

Una nutrida concurrencia de socios y amigos personales se dió cita en el Salón Sarkis Benklian de la Institución, en torno a una mesa bien servida, aportando el calor de su amistosa presencia.

Ofició de anfitrión y presentador el Secretario General de la Institución, Sr. Ruben Kechichian, quien comenzó pronunciando unas palabras de ofrecimiento para luego ofrecer la tribuna a la Sra. Brisa Kopuchian quien, en nombre del Instituto Educativo Marie Manoogian trazó una semblanza de la personalidad del Sr. Marashlian como Director del Instituto, formulando sus augurios y el de todos sus representados por el éxito en el nuevo destino de esta familia.

Luego, el Sr. Kechichian mencionó la presencia en la sala del filólogo y miembro del Comité Mundial por la Paz, Sr. Levón Meguerdichian, leyendo asimismo un telegrama de adhesión enviado por el Sr. Harutiun Meguerdichian, de Brasil.

Seguidamente ocupó la tribuna el Miembro Honorario de la U.G.A.B., Sr. Kevork Kechichian quien, en tal carácter, ofreción su homenaje de despedida al Sr. Marashlian con muy conceptuosas palabras.

Tras él habló el Presidente de la U.G.A.B., Sr. Vahram Hairabedian, reseñando todo cuanto la Institución debía al esfuerzo y sobresaliente desempeño del Sr. Kevork Marashlian, refiriéndose también a la tarea cumplida por su esposa, la Sra. Vartiter. Al terminar sus palabras, entregó como recuerdo, al homenajeado, una plaqueta con el alfabeto armenio realizada por el artista Manuel Gheridian.

El Sr. Obispo, Monseñor Pouniatian, habló para manifestar su complacencia por haber conocido y disfrutado la amistad del Sr. Marashlian, alabando sus sobresalientes calidades humanas, su competencia y dinamismo. Manifestó que si bien era un hecho triste el alejamiento de la comunidad de un valor semejante, constituía una alegría el hecho de que una familia encontraba nuevos horizontes y, sin duda, enriquecería con sus positivos valores a otra comunidad.

Finalmente el Sr. Marashlian pronunció un enjundioso discurso, pleno de sentimiento y emoción manifestando todo lo logrado en medio de la colectividad en la Argentina y agradeciendo todos los favores recibidos durante su estadía en medio de esta colectividad. Sus palabras arrancaron el clamoroso aplauso de los asistentes, los cuales pugnaron por estrechar las manos del Sr. Kevork Marashlian y de su esposa.

Culminaba así el merecido homenaje de la colectividad a un hombre que se entregó totalmente a ella y trabajó durante 12 largos años por su bienestar y su progreso.

De "LA NACION"

El mundo en vías de libanización

Por Guy Sorman

París. Nuestro apego al Líbano orienta nuestro juicio y nos impide comprender que lo que ocurre allí es un episodio local de un problema más general: la fragmentación de los Estados naciones. La "libanización", es decir, la dispersión de un país entre una multitud de poderes rivales, no es hoy algo específico del Líbano. Afecta por igual a los viejos imperios como la U.R.S.S. y la India y a estados del tercer mundo tan diversos como Camboya, el Perú o Afganistán.

En todos estos países, el gobierno central está en vías de desaparición y, a menudo, no controla más que la capital y sus alrededores inmediatos. Beirut es al respecto un caso entre otros.

En el Perú, el presidente Alan García controla a lo sumo un tercio del territorio, mientras que el resto está abandonado a la anarquía o a la guerrilla de Sendero Luminoso.

En Camboya es probable que, después de la partida de las tropas vietnamitas, el gobierno comunista no domine más que Pnom Penh y su región, ya que el resto se ha dispersado entre las fuerzas rivales de los khmers rojos y los Norodom Sihanouk.

En Afganistán, esta distribución del poder entre ejércitos rivales es ya el modelo adelantado de lo que espera a Camboya. ¿Acaso en Nicaragua no se acercan a una situación comparable? Y ¿en cuántos países de Africa negra el poder central controla verdaderamente su territorio teórico y sus porosas fronteras? En Paquistán, la señora Buttho gobierna difícilmente un tercio del país, ya que el resto está más o menos abandonado a los feudalismos regionales.

En la India, lo esencial de la energía y de los recursos del poder central se canaliza en la lcha contra el irredentismo del Punjab y del Karnataka. Y cabe considerar que en diversos grados esta es también la problemática de China y, sin duda, de la Unión Soviética.

Una aberración

A nosotros los europeos nuestra tradición y nuestra historia nos llevan a escandalizarnos de esta libanización. La vemos como una aberración por estar a tal punto habituados a considerar "normal" la coincidencia entre Estado y nación y gobierno.

Nos olvidamos de que esta noción de Estado, nación bajo la autoridad de un poder central no tiene tres signos en Europa y que es completamente incipiente en el resto del mundo.

Para muchos de los países que hemos mencionado, la libanización es en realidad un retorno a una situación clásica que sólo la colonización occidental había modificado. Nosotros fuimos quienes impusimos, por la fuerza o por el mimetismo ideológico, gobiernos centrales.

Hemos ignorado que en todos esos países el tribalismo cultural, étnico y religioso es un vínculo más poderoso que la competencia nacional. En muchas civilizaciones, esta noción de Estado central carece de vigencia y a veces -como en el mundo islámico- todo Estado es por naturaleza sospechoso.

Fracaso del Estado

Pero ¿por qué hoy estallan en pedazos los Estados naciones? Se acostumbra a recurrir, por toda explicación, al despertar de los nacionalismos y del integrismo religioso. Pero esta explicación no es tal; en cambio, me parece, no es sino la consecuencia del fracaso del Estado en los países en vías de libanización.

Durante los últimos cuarenta años, los tribalismos se aplacaron al dar a los Estados centrales un crédito sobre el desarrollo económico. Ahora bien, todos esos Estados fracasaron. Los pueblos que, en el lapso de una generación, habían sacrificado su sentido comunitario tradicional a las elites modernizadoras recuperan hoy su libertad porque esas elites fracasaron.

Los Estados liquidados o amenazados por la libanización son pues todos aquellos que demostraron ampliamente hasta qué punto fueron costosos, corrompidos, totalitarios e ineficaces.

Algunos Estados de creación reciente que superaron el tribalismo por medio del desarrollo aportan la demostración inversa: Costa de Marfil, Corea del Sur, Taiwan.

En suma, no sirve de nada protestar contra la libanización, en el Líbano y en otras partes, si no se comprenden sus causas profundas. Es inútil y hasta peligroso preconizar el restablecimiento de autoridades centrales si estas deben perseguir las mismas políticas de pobreza anteriormente practicadas. Mas vale dejar que cada pueblo innove e invente las instituciones que le convengan. En vez del Estado-nación centralizado, la alternativa de la libanización es el federalismo entre los pueblos constitutivos de una nación.

(Trad. Eduardo Paz Leston)

A los cantores de Armenia

Por María Semizian

Poetas de Armenia, hermanos míos,
yo os venero, admiro y voy nostálgica
de mi tierra lejana.

Yo os canto en la lengua española,
mas voy prendida a vuestros sueños
a vuestras ansias y vivencias,
aunque me falta bajo los pies el recio suelo
que os cobija; patria chica pero enorme
por su gloria, patria lejana que alguna vez veré.

Todo me lleva hacia vosotros,
me pueblan los sueños, las vibraciones que os conmueven,
pero no tengo tras de mi la sombra
del milenario Ararat, ni veo las ruinas gloriosas de Ani,
ni conozco la ilustre Etchmiadzin,
ni piso el histórico suelo de Dicranaguerd,
pero vuestro canto me nutre el alma,
me empuja hacia nuestra lengua que colmó mi niñez.

Yo, nacida en el ancho confín del Plata
os canto a vosotros con redención.
(Oh! qué ficción, yo sólo trato de cantar!)

La sangre se me hiela en las entrañas
porque no os veo, ni palpo todo lo que vosotros tenéis,
mas voy peltórica de ilusiones y los sueños que vibran
en vuestro canto, Oh! dichosos poetas de la patria
de mis antepasados!

Yo soy hija de este país lejano, mas me siento
un eslabón inquebrantable del cúmulo de cantores
que unifican la Armenia de Oriente hacia el mundo inmenso.
Yo soñé de niña con vuestros afanes y vibré de niña
balbuceando la antigua lengua de mis antecesores.
Yo no puedo sustraerme hoy, al irrefrenable
deseo de cantar, de reir y llorar con vosotros,
de sentirme viajera en esta tierra donde nací
de extender los brazos hacia vosotros,
de sentirme unida a mi estirpe armenia,
como van unidos todos los que viven en este suelo
a sus patrias de origen, diversas gentes,
diversas lenguas, conglomerado nuevo, crisol de razas
de patria joven,
nuevo país que haremos con nuestras manos fuerte y poderoso
país que nació ayer y cobijará a nuestros hijos,
país del presente y del futuro que guardará nuestros restos
y este débil canto que hoy se me quiebra en el decir hispano.

Electrónica DE LA PAZ
de Esteban Minassian
Service
REFORMA A BINORMA
AUDIO - VIDEO - T.V.
RETIRAMOS A DOMICILIO
Ciudad de la Paz 1782 - Capital Federal
National Panasonic
PHILCO
Talent
JVC
NEC PHILIPS

1918 թուականի Մայիսի 28-ը Հայկական Պետականութեան վերականգնման օրը

Գրեց ԼԵՆՏՐՈՒՇ ԽՈՐՇՈՒՏԵԱՆ

«ԱԶՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴՐՕՇԱԿԸ ԵՂԵԼ Է ԿԱՐՄԻՐ, ՌԱՄԿԱՎԱՐ - ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆԸ՝ ԿԱՊՈՑ, ՀՆԶԱԿԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆԸ՝ ԿԱՐՄԻՐ»

Պատմական իրաւարձութիւնների գնահատութեան միակ չափանիշը ճշմարտութիւնն է, սակայն անհատի պաշտամունքի տարիներին պատմագիտութիւնը յարմարեցուել էր Ստալինեան պարզունակ դոկմաներին (վարդապետութիւններուն) եւ քաղաքական հանգամանքներու պահանջներին: Այդպիսի ծանր պայմաններում Մարքս-Լենինեան պատմագիտութիւնն աստիճանաբար սկսեց ձեւազեղծման ենթարկուել: Պատմագիտութեան բնագաւառում մարքսիստական սկզբունքներին փոխարինելու եկան վոլունտարիզմը, (կամայնութիւնը), դոգմատիզմը եւ նիհիլիզմը (ժխտողականութիւնը): Հայ ժողովրդի պատմութեան անճանաչելիօրէն աղաւաղուեց: Հանգամանքային նկատառումներից ելնելով, հայ ժողովրդի պատմութեան այն բոլոր դէրպաեները, որոնք ինչ-որ չափով առնչւում էին Դաշնակցութեան կուսակցութեան գործունէութեան հետ, կամ կեղծուեցին, կամ էլ հանուեցին պատմութեան էջերից: Ելնելով այն բանից, որ 1918–1920 թթ. Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեան գլուխ է գտնում Դաշնակցութիւն կուսակցութեան ձեռքում, անհիմն կերպով հայ պետականութիւնը, եռագոյն դրօշակը, զինանշանը եւ տիրապետող կուսակցութիւնը նոյնացուեցին: Մինչդեռ յայտնի է, որ Դաշնակցութեան դրօշակը եղել է կարմիր, ռամկավար-Ազատական կուսակցութեանը, կապոյտ, Հնչակեան կուսակցութեանը՝ կարմիր (Հ. Ստեփանեան, Հայկական դրօշակներ եւ զինանշաններ, Պէյրութ, 1966, էջ 42, 44, 45): Հայ պետականութիւնը, նրա եռագոյն դրօշակը եւ զինանշանը նոյնացնելով Դաշնակցութեան հետ, Ստալինեան գաղափարախօսները ահաբեկումների, վախի ու սարսափի պայմաններում խորհրդահայ պատմաբաններին զրկեցին այդ հարցերը Մարքս-Լենինեան մեթոդոլոգիայով ուսումնասիրելու հնարաւորութիւնից: Գիտական ուսումնասիրութիւնները փոխարինուեցին հայհոյանքներով եւ պիտակաւորումներով: Ստալինեան պաշտօնական պատմագիտութիւնը հայ պետականութիւնը, եռագոյն դրօշակը, զինանշանը եւ Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնը դարձրեց համանիշներ:

Սփիւռքում գործող Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնն օգտուեց ձեւախեղուած խորհրդահայ պատմագրութեան արատաւոր հակագիտական կոնցեպցիաներից, տէր կանգնեց եւ պետականութեանը, եւ եռագոյն դրօշակին, եւ զինանշանին, որով աւելի ամրապնդեց իր դիրքերը արտասահմանեան տարբեր երկրներում գտնուղ հայկական գաղթօճախներում:

ԽՄԿԿ 27րդ (Հոկտեմբերեան), համագումարը, հրաւիրակելով վերականգնման, դեմոկրատացման եւ հրապարակայնութեան քաղաքականութիւն, ստեղծեց բարենպաստ պայմաններ խորհրդահայ պատմագիտութեան մէջ թոյլ տրուած կեղծարարութիւնները վերանայելու եւ ճշմարիտ պատմագիտութեան դիրքերից հայ ժողովրդի պատմութեան կարեւոր դրուագները լուսաբանելու համար: Եւ առաջին կարեւոր պրոբլեմներից մէկը, որն անհրաժեշտ է արմատականօրէն վերանայել, դա 1918–1920 թթ. հայ պետականութեան, եռագոյն դրօշակի եւ զինանշանի գնահատութեան հարցն է:

Շուրջ 600 տարի առաջ հայ ժողովուրդը զրկուեց պետականութիւնից: Վեց դար շարունակ հայ ժողովուրդը ազատագրական հերոսական պայքար է մղել՝ անկախութիւն ձեռք բերելու, ազգային պետականութիւնը վերականգնելու համար:

Հայ պետականութեան ըստեղծումը արդիւնք էր 1918 թ. Մայիսեան յաղթական հերոսամարտի: Հայ պետականութեան հիմքը դրուեց Սարտարապատի, Բաշ-Ապարանի եւ Ղարաքիլիսայի պատմական ճակատամարտերում: Թուրքական կառավարութիւնը այդ ճակատամարտերից յետոյ հարկադրուած էր հաշտուել հայ պետականութեան վերականգնման իրողութեան հետ: Հայ պետականութեան վերածնունդը հայ ժողովրդի մեծ յաղթանակն էր, բաղձալի օրը: 1918 թ. Մայիսի 28ին պատմական Հայաստանի մի փոքրը տարածքում վերականգնուեց հայկական պետականութիւնը: Ահա թէ ինչու այդ պատմական օրը պէտք է նչուի որպէս ազգային տօն:

Անհատի պաշտամունքի տարիներին պատմագիտութեան բնագաւառում ստեղծուած վիճակը հնարաւորութիւն չէր տալիս խորհրդահայ պատմաբաններին անդրադառնալու այդ հարցերին եւ բացայայտելու պատմական ճշմարտութիւնը: ԽՄԿԿ 20րդ համագումարից յետոյ հայ պատմաբաններ անհերքելի նիւթերի հիման վրայ ապացուցեցին, որ Մայիսեան հերոսամարտերում տարած յաղթանակները պատկանում են ոչ թէ միայն Դաշնակցութեանը՝ այլ ամբողջ հայ ժողովուրդին՝ իր բոլոր դասակարգերով եւ քաղաքական կուսակցութիւններով:

«ՊԱՏՄԱԿԱՆ ԻՐԱԴԱՐՁՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՕԲԵԿՏԻՒ ՋԱՐԳԱՑՈՒՄԸ, ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻ ՀԱՄԱՇՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՀԵՐՈՍԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ, ՈՐՈՇ ԴԷՊՔԵՐՈՒՄ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԻՑ ԱՆԿԱԽ ՅԱՆԳԵՑՐին ՀԱՑ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԸՆԿԵՂՄԱՆԸ»

Սոյն պրոբլեմը քննարկելիս պէտք է նկատի ունենալ նաեւ այն անվիճելի ճշմարտութիւնը, որ Ալեքսանդրապոլի անկումից յետոյ յուսալքուած Դաշնակցութիւնն կուսակցութիւնը որոշել էր երբեմնը առանց կռուի յանձնել Թուրքերին, իսկ հայկական զօրքերը փոխադրել Կոտայքի բարձրավանդակը եւ Սեւանայ լճի աւազանը: Սակայն ժողովուրդը դուրս եկաւ պայքարի՝ իր հետ տանելով բոլոր յուսալքուած ուժերին:

Վերածնուած հայ պետականութիւնը եւս իր ստեղծումով պարտական է առաջին հերթից հայ ժողովրդի հերոսական պայքարին:

Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնը Անդրկովկասեան Սէյմի ինքնալուծարքման հարցին նուիրուած նիստում դէմ արտայայտուեց անկախ հանրապետութիւնների ըստեղծման գաղափարին: Դաշնակցութիւնը, ի հարկէ, սկզբունքօրէն կողմ էր անկախութեանը, սակայն տրւեալ պահին, երբ Առրպէյճանը իր թիկունքում ունէր Թուրքիային, իսկ Վրաստանը՝ Գերմանիային, Հայաստանը մեն-մենակ էր մնում թուրքական ուժերի դէմ մղուող պայքարում: Ահա թէ ինչու նա անկախութիւնը նպատակայարմար չէր գտնում: Պէտք է նկատի ունենալ նաեւ այն հանգամանքը, որ Դաշնակցութիւն կուսակցութիւնը, համաձայն այդ շրջանի փաստաթղթերի, պաշտպանում էր մի տեսակէտ, որի համաձայն արեւմտահայ՝ Հայաստանը պէտք է լինէր անկախ, իսկ արեւելեան Հայաստանը Ռուսաստանի կազմում՝ ներքին ինքնավարութեամբ հանդերձ:

Պատմական իրաւարձութիւնների օբեկտիւ զարգացումը, հայ ժողովրդի համաժողովրդական հերոսական պայքարը, որոշ դէպքերում Դաշնակցութիւնից անկախ, յանգեցրին հայ պետականութեան վերստեղծմանը:

1918–1920 թթ. հայ պետականութեան գնահատութեան հարցը քննելիս, մենք պէտք է պետականութիւնը եւ կառավարութիւնը տարբերենք իրարից: 1918 թ. Մայիսին ստեղծուած պետականութիւնը հայ ժողովրդի վեցդարեայ ազատագրական պայքարի արդիւնքն էր, հայ հինաւուրց պետականութեան վերածնունդը: Դաշնակցութիւնը, որ այդ ժամանակ ամենաուժեղ կուսակցութիւնն էր հայ իրականութեան մէջ, կարողացաւ նորաստեղծ պետութեան կառավարութեան ղեկը վերցնել իր ձեռքը:

Սակայն տուեալ դէպքում մենք խօսում ենք ոչ թէ կառավարութեան ղեկի մօտ գտնուող այս կամ այն կուսակցութեան քաղաքականութեան, այլ հայ պետականութեան դասակարգային էութեան մասին: Իսկ 1918–1920 թթ. հայ պետականութիւնն իր էութեամբ պուրժուազեմոկրատական էր: Հայաստանում գերլամենտար հանրապետութիւն էր: Նա մի կողմից, որպէս պուրժուազեմոկրատական պետութիւն, իրականացնում էր պուրժուական սոցիալ-տնտեսական միջոցառումները, իսկ միւս կողմից, ղեկավարում էր հայ ժողովրդի ազգային-ազատագրական պայքարը Թուրքական զաւթիչների դէմ: Եթէ իրականացուող սոցիալ-տնտեսական միջոցառումները դասակարգային բնոյթ ունէին, ապա ազգային-ազատագրական պայքարը իր էութեամբ համաժողովրդական էր:

Այդպիսի բարդ ու հակասական պատմական հայ պետականութեան ստեղծումը կապելով սոսկ Դաշնակցութիւն կուսակցութեան հետ, մենք դրանով մեղանչում ենք պատմական ճշմարտութեան դէմ:

(ՇԱՐ.Ը 10-ՐԴ ԷՋ)

Koulaksizian Hnos. S.A.
FABRICACION DE TEJIDOS
LIMA 3560-(1678)CASEROS
TE. 750-5883/3501/4632

SINTONICE
AUDICION CULTURAL
TEKEYAN
La cultura y el quehacer de la armenidad
Domingos de 10,5 a 11 horas.
CX. 10 Radio Continente (Uruguay)
(735 khz. al lado de Radio Mitre)

1918-ի Մայիսի 28-ը... (ՇԱՐ. Թ-ՐԴ ԷՋԷՆ)

Ինչպէս ժամանակին խորհրդահայ պատմագրութիւնը հրաժարուեց Մայիսեան հերոսամարտերի մասին տասնամեակներ չարունակ պրոպագանդուող կեղծ, հակագիտական տեսակէտներից, այնպէս էլ այժմ պէտք է մերժի հայոց պետականութեան մասին ցայսօր յարատեւող դոգմաները եւ ստերէոտիպերը։ Այդ է պահանջում պատմական ճշմարտութիւնը, այդ են պահանջում հայ ժողովրդի ազգային շահերը։

Վերածնուած հայոց պետականութիւնը կազմեց Հայաստանի առաջին Օրէնսդիր մարմինը՝ Հայաստանի Խորհուրդ անունով, ստեղծեց կառավարութիւն՝ համապատասխան նախարարութիւններ։ Հայաստանի Հանրապետութիւնն ունէր տասը հազարնոց բանակ, պետական դրօշակ եւ զինանշան։ Հայաստանի հանրապետութիւնը իր դիւանագիտական ներկայացուցիչներն ունէր Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներում, Իտալիայում, Ֆրանսիայում, Ճապոնիայում, Պարսկաստանում, Վրաստանում, Ատրպէյճանում եւ այլուր։

Խորհրդային Ռուսաստանի կառավարութիւնը 1920 թ. Յուլիսի 28ին Բ. Լեգրանին նշանակում է Հայաստանում ՌԽՖՍՀ լիազօր ներկայացուցիչ։ Վ. Ի. Լենինի ստորագրութեամբ Լեգրանին տրուած մանդատում ասուած է. ՌԽՖՍՀ քաղաքացի Բ. Վ. Լեգրանը ՌԽՖՍՀ կողմից լիազօրւում է զինադադարի եւ հաշտութեան բանակցութիւններ վարելու հայկական հանրապետութեան կառավարութեան հետ։ Բ. Լեգրանը լիազօրուած է վերոյիշեալ պետութեան հետ պայմանագիր կնքելու ինչպէս զինադադարի, այնպէս էլ հաշտութեան վերաբերեալ (Բանբեր Հայաստանի Արխիւների, 1967, Նո.3, էջ 32)։

Անհատի պաշտամունքի տարիներին, ոտնակոխ անելով գիտութեան տարրական սկզբունքները, խորհրդահայ պատմագիտութիւնը Հայաստանի Հանրապետութիւնը հանել էր պատմութեան էջերից։ Խորհրդահայ պատմաբանները տասնամեակներ չարունակ փորձում էին ապացուցել, որ 1918–1920թթ. Հայաստանում հայկական պետականութիւն գոյութիւն չի ունեցել։

Վերածնուած հայ պետականութիւնը, բնականաբար, պէտք է ստեղծէր իր պետական դրօշը։ 1918 թ. Յուլիսի վերջերին հայոց խորհուրդը՝ լսելով անուանի հայագէտ Ստեփան Մալխասեանի զեկուցումը հայկական դրօշակի մասին, մանրամասն քննարկելով դրօշակի ձեւի եւ գոյների հետ առնչուած հարցերը, ի նկատի ունենալով հայոց պատմական դրօշակները, հաստատեց Հայաստանի պետական դրօշակը՝ հորիզոնական կարմիր, կապոյտ ու նարնջի գոյներով։ Դրօշակի վերջնական հաստատումը պէտք է կատարուէր սահմանադիր ժողովի կողմից, որը պէտք է գումարուէր Հայաստանի երկու հատուածների միացումից յետոյ (Հ. Ստեփանեան, Նշուած աշխատութիւնը, էջ 47)։

«ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԸՍՏԵՂԾՄԱՆ ՊԱՀԻՆ, ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՈՒՆԷՐ 47 ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐ, ՈՐՈՆՑԻՑ 18-Ը ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆԴԱՄ ԷԻՆ... ԵՌԱԳՈՅՆ ԴՐՕՇԱԿԸ ՄԻԱՁԱՅՆ ԸՆԴՈՒՆՈՒԵԼ Է ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲՈԼՈՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐԻ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԵԱՄԲ»

Այսօր շատերին է հետաքրքրում այն հարցը, թէ վերածնուած հայ պետականութեան Եռագոյն դրօշակը ունեցե՞լ է, արդեօք, գաղափարական որեւէ երանգ եւ պատմական ակունք։ Ս. Վրացեանը՝ Հայաստանի Հանրապետութեան վերջին վարչապետը, այդ մասին գրել է. «Ի՞նչ բովանդակութիւն կամ խորհուրդ էր դրւում այդ գոյների կամ դրօշակի ամբողջութեան մէջ։ Առանձին պատգամաւորներ իրենց մտքում ունէին, անշուշտ, որոշ բացատրութիւն, ոմանք ճառով էլ արտայայտեցին, բայց հայ խորհուրդը այդ մասին որեւէ որոշում չտուեց, եւ դրօշակն իր ամբողջութեան մէջ, գոյների ընտրութիւնն ու դասաւորութիւնը, աւելի շատ արդիւնք էր քուէարկութեան պատահականութեան։ Պատգամաւորների մի մասի կողմից մասնաւոր առարկութիւն էր լսւում -գլխաւորապէս գործնական տեսակէտից - Նարնջագոյնի դէմ- Հայաստանում դժուար էր այդ գոյնի կտոր գտնել։ Առարկում էին փոխարէնը դնել կանաչ գոյն. ոմանք փաստ էին բերում, որ կանաչը մեր պատմական գոյներից մէկն է։ Բայց նարնջի գոյնը առանձնապէս պաշտպանում էր քաջազնունին (Հայաստանի Հանրապետութեան առաջին վարչապետը-Լ.Խ.), որը ղեկավարում էր սոսկ գեղասիրական նկատառումներով, կարմիրի, կապոյտի եւ նարնջագոյնի ներդաշնակցութիւնը դիւր էր գալիս նրա ճաշակին։ (Ս. Վրացեան, Հայաստանի Հանրապետութիւն, Պէյրութ, 1958, էջ 183)։ Եթէ Հայաստանի Խորհուրդը դրօշակի գոյները ընտրելիս դրանց մէջ կուսակցական, գաղափարական, ուղղուածութիւն չէր դնում ապա ինչպէս գրում է Ս. Վրացեանը՝ կային, սակայն, հայկական եռագոյնի մէջ եւ գաղափար ու խորհուրդ դնողներ։ Այդ գոյները, կարծես, բխում էին մեր կեանքից, խորհրդանշում էին հայ պետականութեան ծագումն ու ապագան։ Կարմիրը հայ ժողովրդի թափած արիւնն էր, կապոյտը՝՝ Հայաստանի կապոյտ երկինքը եւ նարնջի կամ ոսկու գոյնը՝ խտացումը աշխատանքի։ Հայ ժողովուրդը, որ արիւնով է ձեռք բերել իր ազատութիւնը, հայրենի կապոյտ երկնքի տակ, իր համբաւաւոր աշխատասիրութեամբ՝ պիտի վերաշինէր երկիրը եւ ապրէր ազատ ու երջանիկ (Նոյն տեղում)։

Ինչպէս տեսնում ենք, որոշ գործիչներ, եթէ անգամ հայկական դրօշակի գոյների մէջ ինչ-որ խորհուրդ դրել են, ապա դա ոչ մի կերպ չի առնչուել Դաշնակցութիւն Կուսակցութեան գաղափարախօսութեան հետ։ Ահա այդ է պատճառը, որ խորհուրդի կազմում գտնուող բոլոր քաղաքական ուժերի ներկայացուցիչները Եռագոյն դրօշակը միաձայն ընդունեցին որպէս հայ պետականութեան խորհրդանիշ։ Հանրապետութեան ստեղծման պահին Հայաստանի Խորհուրդը ունէր 47 պատգամաւոր, որոնցից 18ը Դաշնակցութիւն Կուսակցութեան անդամ էին։ Խորհրդում վեցական տեղ ունէին հայ ժողովրդական, Սոցիալ-Դեմոկրատական Կուսակցութիւնները, մէկ տեղ՝ Բոլշեւիկները։ Երկու պատգամաւոր անկուսակցական էին։ Ատրպէյճանական Ազգային Խորհուրդը՝ մէկ ներկայացուցիչ, մէկ ներկայացուցիչ եզդիկները։ Այսպիսով, ինչպէս տեսնում ենք, Եռագոյն դրօշակը միաձայն ընդունուել է Հայաստանի բոլոր ժողովուրդների եւ քաղաքական կուսակցութիւնների ներկայացուցիչների քուէարկութեամբ։

Հայկական պետականութեան վերականգնման եւ Եռագոյն դրօշակի ընդունման կապակցութեամբ Յովհաննէս Թումանեանը գրել է, արդէն իրականութիւն է երեկուայ մեծ երազը, ազատ է Հայաստանը, ամբողջ աշխարհի կողմից ճանաչուած ինքնուրոյն հանրապետութիւն նա, իր Եռագոյն դրօշակով կանգնած է միւս պետութիւնների շարքում։

Անհրաժեշտ ենք համարում ընդգծել նաեւ այն հանգամանքը, որ Եռագոյն դրօշակը ընդունելուց անմիջապէս յետոյ ողջեգրուեց թէ Հայաստանի եւ թէ սփիւռքի մէջ իբրեւ հարազատ ազգային խորհրդանիշ (Լեւոն Ա. Սարեան, անկախութեան խօսքը. դրօշակ, զինանշան, եւ Հայաստանի Հանրապետութեան դրամական խորհրդանիշը, Հայրենիք, 27 Յուլիսի, 1988)։ 1919 թ. վերջերին, երբ Հայաստանի հանրապետութեան պատուիրակութիւնը ժամանեց Նիւ Եորք, գրում է սփիւռքահայ ճանաչուած պատմաբան Ռիչըրտ Յովհաննիսեան, բոլոր հայ քաղաքական կուսակցութիւնները հաւատարմութիւն երդուեցին Եռագոյնին (Նոյն տեղում)։

Անդրադառնալով Եռագոյնի պատմական ակունքներին, անհրաժեշտ է ընդգծել, որ հայկական դրօշակների պատմութիւնն անբաւարար է ուսումնասիրուած, այդ մարզում գոյութիւն ունեն լուրջ թերութիւններ եւ իրարամերժ տեսակէտներ։ Այդ պատճառով էլ Եռագոյն դրօշակի ակունքների հարցը կարօտ է յետագայ ուսումնասիրութեան։

Անկախ այն հանգամանքից, թէ Հայաստանի հանրապետութեան Եռագոյն դրօշակը պատմական ակունքներ ունեցել է, թէ ոչ, նա պատմութեան մէջ մտել է որպէս հայ վերածնուած պետականութեան ազգային խորհրդանիշ եւ դրանով իսկ իր յաւերժական գոյութեան իրաւունքն է նուաճել հայ ժողովրդի կեանքում։

Ամբողջ հայ ժողովուրդը, հայ ազգային, քաղաքական եւ կրօնական բոլոր ուժերը, ողջ մտաւորականութիւնը ողջունել են հայ պետականութեան եւ նրա Եռագոյն դրօշի ստեղծումը որպէս հայ ժողովրդի 600 տարի առաջ կորցրած պետականութեան վերածննդի, որպէս հայ ժողովրդի ազատագրական պայքարի մեծ յաղթանակի։

Սփիւռքահայ ճանաչուած գործիչ, Ռամկավար-Ազատական Կուսակցութեան անդամ Հրաչ Երուանդ, խօսելով Եռագոյն դրօշակի մասին, արդարացիօրէն գրել է. «Ո՞վ էր այն հայը, որ պիտի նախատէր պատմութեան յանձնուած դրօշակ մը, այդ դրօշակը ըլլայ Բագրատունիներու շրջանը խորհրդանշող՝ թէ աւելի ժամանակակից շրջան մը, երբ մարդ գիտէ, թէ անոր ետեւէն քալող բանակ եղած է եւ եթէ դասալքութիւն կամ պարտութիւն տեղի ունեցած է, գոյութիւն ունեցած են նոյն ատեն անոր տակ հայրենիքին համար անձնուիրօրէն կռուողներ եւ մեռնողներ, եւ եթէ մարդիկ լացած են, ունեցած են յուզումի եւ ուրախութեան պահեր ալ» («ԱՊԱԳԱՅ», 28 Մայիսի, 1932»)։

«ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՕՐԱԿԱՐԳԻ ՄՏՑՐԻՆ ՀԱՅ ՊԵՏԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՄԱՆ ԵՒ ԵՌԱԳՈՅՆ ԴՐՕՇԱԿԸ ՈՐՊԷՍ ԱԶԳԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՆԻՇ ՀԱՄԱՐԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ»

Այսպիսով, 1918–1920 թթ. հայ պետականութիւնը եւ նրա Եռագոյն դրօշակը պատկանում են ամբողջ հայ ժողովրդին, նրա բոլոր դասակարգերին եւ կուսակցութիւններին։ Հայ ժողովրդի եւ Եռագոյն դրօշակի ճակատագրերը կապուած են միմեանց։ Եռագոյն դրօշակը հայ պետականութեան յաւերժ հերոսական պայքարի եւ անհաշիւ զոհերի գնով ձեռք բերուած պետականութիւնը եւ նրա Եռագոյն դրօշակը չի կարելի անջատել ժողովրդից, յանձնել միայն Դաշնակցութիւն Կուսակցութեան։

Պատմական իրադարձութիւնների եւ ազգային արժէքների նկատմամբ եղած քարացած դոգմաներից եւ հին մտածողութեան ստերէոտիպերից հրաժարուելու պրոցեսը պէտք է ընդհանուր լինի աշխարհասփիւռ հայ ժողովրդի բոլոր հատուածների համար։

Յաւերժ գոյատեւելու համար հայ ժողովուրդը պէտք է հենուի ազգային մնայուն արժէքների եւ պատմական կռուանների վրայ։ Ահա թէ ինչու, երբ խօսք է գնում պատմական արժէքները ճշմարիտ, գիտական դիրքերից վերագնահատելու, հայ ժողովրդի պատմութեան ըսպիտակ բծերը վերացնելու մասին, տարբեր հատուածների բաժանուած, աշխարհում սփռուած հայ ազգային, կրօնական եւ քաղաքական կազմակերպութիւնները պէտք է հանդէս բերեն անաչառ, լայնախոհ վերաբերմունք եւ ժողովրդի առաջ ծառացած պրոբլեմները չըլուծեն առօրեայ պայքարի խնդիրների տեսանկիւնից։

Վերակառուցման քաղաքականութիւնը եւ նրանով պայմանաւորուած համաժողովրդական ղարաբաղեան

(ՇԱՐ.Ը 11-ՐԴ ԷՋ)

Daniel Youssefian e Hijos
S.A.
Distribuidor y Mayorista Textil
Blanco y Tejidos en general
Sarmiento 2357 Buenos Aires
TE. 48-9442/5298

1918-ի Մայիսի 28-ը...

(ՇԱՐ. 10-ՐԴ ԷՋԷՆ)

շարժումը օրակարգի մէջ մտցրին հայ ժողովրդին յուզող կարեւորագոյն պրոբլեմներից մէկը՝ հայ պետականութեան վերականգնման օրը ճանաչելու եւ եռագոյն դրօշակը որպէս ազգային խորհրդանիշ համարելու հարցը:

ՍՍՍՀ Գերագոյն Խորհրդի նախագահութիւնը, ելնելով վերը շարադրուած պատմական իրողութիւնից եւ ընդառաջ գնալով ժողովրդի ցանկութիւններին Մայիսի 26ին հրամանագիր է ընդունել 1918 Թուականի Մայիսի 28ը Հայկական Պետականութեան վերականգնման օր ճանաչելու մասին, որում ասւում է «1. 1918 Թուականի Մայիսի 28ը ճանաչել Հայկական պետականութեան վերականգնման օր: 2. Եռագոյն (Կարմիր-Կապոյտ-Նարնջագոյն) դրօշը համարել Հայկական ազգային խորհրդանիշ»

Այդ հրամանագիրը արտայայտում է հայ ժողովրդի ցանկութիւնը եւ պատմականօրէն լիովին հիմնաւորած է:

Միանգամայն ճիշդ կը լինի Երեւանի հրապարակներից մէկում կանգնեցնել անկախութեան յուշարձան, որը նշանաւորի դեռեւս մեր թուականութիւնից առաջ կեանքի կոչուած, մինչեւ 14րդ դարը գոյատեւած հայոց պետականութիւնը եւ նրա վերականգնումը 1918 Թուականի Մայիսի 28ին:

Արարատի վրայ գտնուած է Նոյի Տապանը

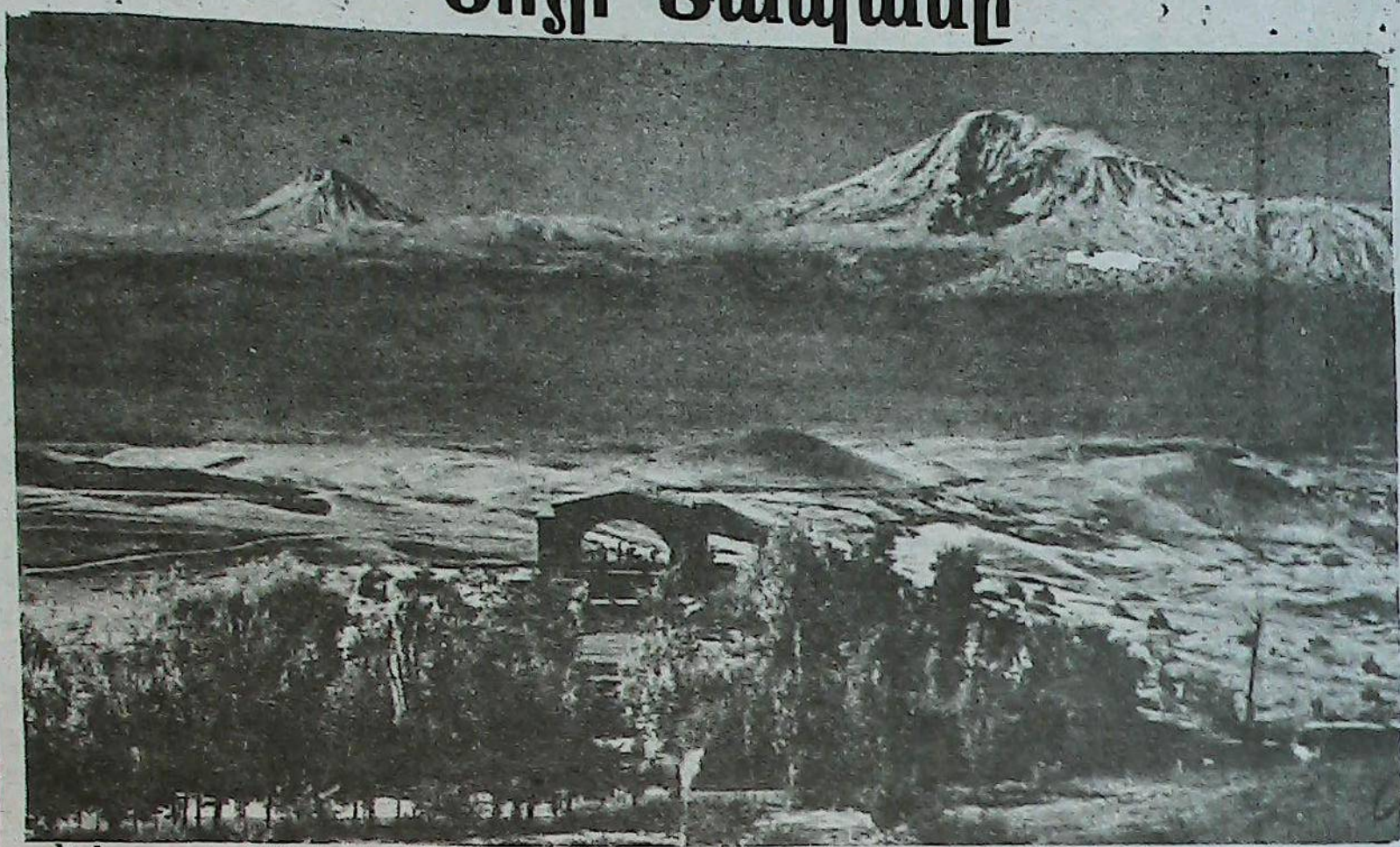

Երկար տարիներէ ի վեր հնախոյզներ կը խուզարկէին Արարատը, գտնելու համար Նոյի Տապանին հետքերը: Վերջապէս հնախոյզներ գըտած են Տապանին բեկորները, զորոնք հնաքննիչ մեքենային ենթարկելով, փաստած են ճշգրիտ հնութեան տարիքը եւ լայնութեան չափերը, դարձեալ համապատասխան Մեծ Գրքին: Յիշեալ կտորները այժմ կը գտնուին Ֆրանսա, իբր ապացոյց բոլոր մարդկութեան:

Այս գիւտը կը խօսի նաեւ Հայ ժողովուրդին ծագումին հնութեան մասին, երբ Աստուածաշունչը կ'ըսէ, թէ Նոյ, իր գերդաստանով իջած է Տապանէն եւ ապրած Արարատեան դաշտը: Հոն տնկած է այգիներ եւ շէնցուցած, իր բոլոր կարելիութիւններով: Տարիներ վերջ, ան իր անդրանիկ որդին Սեմ-լտող-ը ղրկած է Միջին Արեւելք, որ հոն շէնցնէ, Քամ-թուխ-ը ղրկած է Ափրիկէ, իսկ Յաբեթըմիշտ յաղթական- պահած է իր քով, որուն սերունդը ցարդ կ'ապրի Արարատեան երկրին մէջ...: Պատմութիւնը կը վկայէ, թէ Յաբեթեան, Աշքանազեան, Թորգոմեան, Արմէնեան եւ Հայկեան ժողովուրդը, հակառակ Բաբելական, Յունական, Հռովմէական եւ Օսմանեան ներխուժումներու, հազարամեակներէ ի վեր, ապրած է հոն, առանց տեղափոխութեան...: Յիշեալ ներխուժողները փոխած են հայ գիրը եւ պարտադրած, որ խօսին իրենց լեզուով, բայց անոնք, ժամանակի բերումով, հեռացած են Արարատի Երկրէն եւ Հայը պահած է իր գիրը -լեզուն եւ մշակոյթը: Այս բոլորը կը փաստեն Սեւան լիճին յատակը թաղուող Իշթիկունի (մարդը թիկունք ունի) քաղաքին մէջ, 3500 տարի առաջ, կատարուած բժշկական բարդ գործողութիւնները, որուն մասին «Էրեբունի»ի 29 Ապրիլ թիւով, տուած էինք յօդուած մը, որ կը պատկանէր մեր «Ազգապահպանում» ձեռագրին Գ. Գլխուն:

Դարձեալ, վերջիշեալ նախնիկով տրուած Ա. դարու հնութիւն մը, որ գտնըւած է Ջիլվահ -ամէն ինկած- այժմ Մեծամօր բլուրին վրայ: Թոնթրակեցի գիտնականները, խոշոր ժայռի մը վրայ փորագրած էին աշխարհի կիսագունդը, բարձրութեան եւ լայնութեան գիծերով, իսկ լուսանցքին վրայ զետեղած երկրի լուսնէն ունեցած հեռաւորութիւնը, որ զարմանքով յիշենք, թէ ներկայ լուսնագնացներու գործածած տարազը յար նման է անոր...:

Դարձեալ, Հայաստանի մէջ գտնուած են մետաղահալոց օճախներ, ուր ձեռք բերած են խառնուրդ մետաղներու կտորներ, որոնք կը յիշեցնեն ներկայի կարգ մը խառնուրդ Յուշաժաներ...:

Դարձեալ, Անիի աւերակներուն մէջ գտնուած է կլոր աւազան մը, որուն յատակէն դուրս կ'ելլէին անձանց մետաղէ խողովակներ: Յատակը եւ պատերը կը կրէին ծեփ մը, գորշ գոյնով, զորոնք տարրալուծելէ վերջ, եզրակացուցած էին թէ կաթի թանձրացումներ էին անոնք: Բոլոր կաթերը կը լեցուէին հոն, ուրկէ խողովակներով կը բաժնուէին տուները, ինչպէս ջուրը...:

Այս գիւտերու շարքը չերկարելու համար, դառնանք մեր բուն նիւթին: Նոյի մահուընէ վերջ, Յաբեթ, իր կարգին, անդրանիկ որդին Թարի -ուժ կեանքի-ն ղրկեց Փոքր Ասիա - Այժմու Յունաստան -ուր կառոյց, իր անունով Թրակիա քաղաքը, որ ցարդ կը պահէ իր անունը: Ան, իր Բ. որդին Մոսոքը ղրկեց Սեւ Ծովու հիւսիսը, զոր շէնցուց եւ բազմացաւ իր ժողովուրդը, որ ապագային պիտի կոչուէր Մոսկու - Մոսկուա-:

Վերոյիշեալ Նոյեան Տապանին գիւտով, գիտութիւնը կը բանայ նոր էջ մը, ուր կը ծնի, առաջին հերթով, Հայ ժողովուրդին ծագման հնութիւնը, լեզուն, մշակոյթը եւ քաղաքակրթութիւնը: Ուրեմն, պէտք չէ զարմանանք, երբ Աբրահամ եւ Արտեմ Ալիխանեան եղբայրները գիւտն ըրին Տիեզերական ճառագայթին, Վիքթոր Համբարձումեան Բիւրականի Աստղադիտարանէն տեսաւ Ծիրն Կաթինը իբր Աստղաշինարան: Այս Արարչագործ երիտասարդ աստղերը կը ղրկուին այն ծերացած աստղերուն խոռոչներուն մէջ, որոնք կը նորոգուին եւ կը շարունակեն իրենց կեանքն ու թաւալումը՝ ի գին տիեզերքի յաւերժութեան...: Վիքթոր Համբարձումեան, Միջազգային Աստղաբաշխական կաճառին կողմէ կոչուած է Պատուոյ Նախագահ, զոր կը վարէ այժմ ձեռնահասօրէն...:

Հայ ժողովուրդը շատ բան ունի - անցեալովն ու ներկայով - պարծենալիք, մանաւանդ այս Օտար Ափերուն մէջ, ուր Ճերմակ Ջարդը կը սպառնայ ձուլելու, կլլելու շատ դիւրին կերպով...:

Ծանօթանալով այս բոլոր իրողութիւններուն, իբր Հայ, լաւ խորհինք եւ գանք այն եզրակացութեան, թէ մեր Հին եւ Նոր սերունդին «միացեալ ճակատ»ը միայն կրնայ յաղթահարել, ճողոպրելու համար այս ահազանգող վտանգէն, որ չբանադրուինք մեզ յաջորդող սերունդներէն...:

Յ.Մ.

«ԷՐԵԲՈՒՆԻ»

EL LIBRO DE LA COCINA ARMENIA
Las mejores Recetas Armenias
en Comidas y Repostería
En venta: Niceto Vega 4779
771-2520

Confitería "Armenia"
PRODUCTOS ORIENTALES
TE. 71-4571 Scalabrini Ortiz (ex Cánning) 1317

PROFESIONALES
MEDICOS
Dra. Azaduhi Libertad Telecemian de Anger
Médica - Psicoanalista
Miembro adherente de la Asociación Psicoanalística Internacional
Tratamiento de Familias, Parejas, Adolescentes y Adultos.
Bilinghurst 1663 P.B. D TE. 826-9267 91-8332

ESCRIBANO
GREGORIO HAIRABEDIAN
ESCRIBANO
Av. Roque S. Peña 570 331-5761 34-1579

REPUESTOS Y ACCESORIOS
— PEUGEOT —
TATEOSSIAN Hnos. S.A.
IMPORTACION - EXPORTACION
FABRICACION
BUJIAS EYQUEM
CABELLO 3363/65 T.E.: 801-3952/8959
1425 BUENOS AIRES - REP. ARGENTINA 801-3957/6634

TERKA
S.A.C.I.F.I. y A.
Fábrica de tejidos
Fábrica:
Av. Dr. Arturo Illia 2740 - (1754) San Justo Bs. As.
TE. 651-1651/0634
Administración y ventas:
Moreno 1235 (1091) Cap. TE. 37-3829/6102

Արտագաղթ

ԳԵՈՐԳ ԴԵՒՐԻԿԵԱՆ

Ինձ պատմում էին այս մասին, իսկ ես ցաւով մտածում էի, թէ որքան խաբած է այդ երիտասարդը, որ վերցրած նորածին ու երեքամեայ երեխաներին, գնում էր քեռու մօտ, չատ հասատացած լինելով, թէ այդ երեխաները իսկական հարստութիւնը նրա համար է, որ ինքը տարին երկու անգամ տուրիստ գայ Երեւան՝ զոքանչին տեսութեան։ Մինչդեռ ծերունի ուսուցիչ որդին չի գալիս ծերացած հօրը տեսութեան, ինչ է, թէ նախ չանի։ Շատ յաճախ որքա՜ն դիւրահաւատ են գնացողները եւ յետոյ որքա՜ն մեծ ողբերգութիւն են ապրում դաժան ճշմարտութեան հետ դիմ-յանդիման մնալով։ Եւ երբեմն ինչքա՜ն միամիտ տատրուակներ են մէջտեղ բերում իրենց գնալն արդարացնելու համար։

Ընկերներից մէկը մի այլ ընտանիքի մասին պատմեց, որը գնում էր, թէեւ ոչնչից դժգոհելու առիթ չունէր։ Ու երբ հարցրել էին գնացող երիտասարդին, թէ որն է պատճառը, պատասխանել էր, թէ մայրը չի կարողանում առանց Ամերիկայում դառնուղ եղբօր ապրել։ Իսկ հարցնողը լաւ գիտէր, թէ չատ երկար ժամանակ մօր ու որդու յարաբերութիւնները խոով լինելու աստիճանի վտա էին եղել, բայց յանկարծ չահերի միասնութիւն էր ստացուել, եւ որդին չահարկելով մօրը կարօտը, կնոջն ու երկու երեխաներին վերցրած գնում էր։ Եւ կինն էլ չատ ախտում էր, որ ժամանակը չի ներել երեխաների հետ աւելի լաւ անգլերէն պարապելու համար։ Ու երբ ծանօթս նրան հարցրել էր, մի՞թէ ինքը չի կարող ազդել ամուսնու վրայ եւ չգնալ, նա դարմացել էր. ‘չէ՞ որ ինքը կին է։ ինչպէ՞ս կարող է ընդդէմ գնալ ամուսնու կամքին։ Իսկ երբ նրան բացատրել էին (իբր չգիտէր), թէ բոլոր օրէնքներով երեխաները մօրն են պատկանում եւ եթէ ինքը չցանկանայ գնալ, երեխաներին ամուսինը չի կարող տանել, նա չատ հանգիստ պատասխանել էր։

– Իսկ եթէ մենա՞կ գնայ։

Իսկ ընկերս ասել էր։

– Եթէ ձեզ թողնել-գնալու է, այդ ամուսնու հետ չարժէ ապրել ոչ այստեղ եւ ոչ էլ՝ Ամերիկայում։

Նա լռել էր, քանի որ պարզուել էր, թէ ինքն էլ ամուսնուց պակաս չի ցանկանում գնալ։

Այդպէս է, մինչդեռ հենց մայրերն աւելի սթափ պէտք է լինեն եւ իրենց զաւակների ապագայի հանդէպ առաւել մտահոգ։ Նրանք չատ մեծ դեր ունեն արտագաղթը կանխելու ազգօգուտ եւ կարեւոր գործում։

Գնացողների մեծ մասը յաճախ չատ յուզիչ խօսքեր է ասում հայրենասիրութեան մասին, ցանկանում հաւատացնել, թէ իրենք այնտեղ հայ են մնալու, երեխաների հետ հայերէն են խօսելու, սիրելու են Հայաստանը եւ յաճախ ամաչում ես հարցնել, այդ դէպքում էլ ինչո՞ւ են գնում, մի՞թէ հեռակայ հայրենասիրութիւն խաղալու համար միայն։

Ահա թէ ինչու մի զրոյցի ժամանակ ընկերներից մէկն ասաց։

– Թող գնան, բայց երկու երգ չերգեն միայն. «Քուռնկը» եւ «Ա՛խ իմ հայրենիքի ջուրը»։

Ոչ։ Երգերի վրայ արգելք դնելով հարցը չի լուծուում։ Արգելք էլ չդրուի մէկ էլ, հազիւ թէ երգեն, հազիւ թէ ժամանակ գտնեն։ Այդ մենք պէտք է ժամանակ գտնենք այս հարցերով առաւել լրջօրէն զբաղուելու, արտաքաղթի պատճառները քննելու, վեր լուծելու, պարզելու համար։ Այդ մասին ոչ նախնիկում, ոչ էլ այժմ ամբողջ ձայնով չենք խօսում, չենք զատապարտում։ Լճացման տարիներին դա պարզ էր, քաղաքական զգօնութիւն էինք խաղում, իբր թէ դա ինչ հարց է որ, եղած-չեղածի քանի հոգի են գնացողները։ Իսկ այժմ ինչո՞ւ ենք լռում, չէ՞ որ քաղաքական զգօնութիւնը հենց այս երեւոյթի դէմն առնելն է, իրական վիճակը պատկերացնելը եւ գնացած ու յետ եկածների դառը փորձը միւսներին բացատրելն է։ Աւատ են, աւելի լաւ է մէկ անգամ տեսնելը, քան տասն անգամ լսելը։

Բայց ինչո՞ւ այսպէս ջրի ճամբայ դարձաւ գնալը։ Եւ գնում են նրանք, որոնք ապահովուած են, թւում է, որեւէ բանից դժգոհելու պատճառ չէին ունենալու։ Ուրեմն, եկէք պատճառները քննենք։ Եթէ ոչ, միայն պանդխտութեան վնասակարութեան մասին կոչ անելով, քիչ բանի կը հասնենք։ Միամիտ չենք, որ այս հարցում միայն կարօտախտի ու հայրենաբաղձութեան վրայ դնենք շեշտը եւ մեր անելիքը արած համարենք։ Բայց եւ չենք կարող չասել, որ մի տեսակ մոդայ է դառնում գնալը, իրար աչք են տալիս, ինչո՞ւ այս մէկը գնաց ու ես դեռ մնում եմ։ Մեծ ու բազմակողմանի աշխատանք է հարկաւոր այս հարցում, եւ մամուլն ու հեռուստատեսութիւնը քիչ դեր չունեն։ Ամէն միջոցով պիտի կռուենք այս ազգավնաս երեւոյթի դէմ՝ յանուն գոնէ գնալ ցանկացողների երեխաների ապագայի։ Մենք լճացման տարիներին չատ ու չատ բան ենք մոռացել մարդկանց հոգեւոր դաստիարակութեան բնագաւառում եւ այսօր քաղում ենք նիւթմոլութեան թունաւոր պտուղները։ Այո, մենք չատ բան մոռացանք այդ տարիներին եւ դրանից առաջ։ Մոռացանք, որ յաճախ մարդու սրտին ու հոգուն ոչինչ չտուող այդ ընդհանուր լոզունգները երբեք չեն փոխարինի իսկական ու ճշմարիտ հայրենասիրութեանը։ Այն հայրենասիրութեանը, որը պէտք է բացառի դաւաճանութիւնը այս հողակտորին։ Այն հողակտորին, որը մեր վերջին զօրավիգն է, եւ նրանից նահանջ լինել չի կարող։ Նախնեաց արեամբ ու հոգով ծանրաչին այս հողից։ Եւ միայն ու միայն նիւթմոլ մտայնութիւնից նիւթմոլ, բխող «Որտեղ հաց, այնտեղ կաց» տիւր «փմաստութիւնը» աղէտաւոր է սաստիկ ուժերեք իրեն չի արդարացրել երբեք եւ ոչ մի ժամանակում։ Մարդ արարածին ոչ միայն կշտանալու հաց է հարկաւոր, այլեւ ազգ-բարեկամ, ընկեր ու հարեւան եւ ամենակարեւորը՝ հայրենի հող։ Եւ դեռ հնուց «Որտեղ հաց, այնտեղ կաց» ասացուածքին ժողովուրդը հակադրել է հայրենի հողի զօրութեան մասին պատմող հայոց Արշակ արքայի եւ պարսից Շապուհ թագաւորի մասին զրոյցը։ Եւ իր առողջ մտայրոյցը։ Եւ իր առողջ մտայրոյցով նուիրեամբ հաւատարիմ է մնացել հայրենի հողի մեծ սրբութեանը։

Գրողական հանդիպումների ընթացքում ինձ յաճախ են հարց տալիս արտագաղթի մասին։ Այո, այսօր արտագաղթի, չվախենանք այդ բառից։

Օրերս ես մի նամակ ընտացայ Զարեհ Սրուանձտեանից՝ Պաւել Զիլինգարեանից։ Ցաւօք, նա չի գրել իր մասնագիտութիւնն ու տարիքը։ Նա ինձ գրել է որպէս ընթերցող՝ «Գոյամարտ» պատմավէպիս առիթով։ Եւ գրքի հարցազրոյցներն առնչել այսօրուայ հետ եւ հիմնականում՝ արտագաղթի։ Նա. սրտի մեծ ցաւով է գրել ամբողջ նամակը։ Ինձ յուզեց այդ անկեղծութիւնը, նամակագրի տագնապն ու խոր մտահոգութիւնը։ Ես ինձ թոյլ եմ տալիս մի փոքրիկ մէջբերում անել այդ նամակից։ «Այսօր ինչքա՜ն ինչքա՜ն հայեր են նորից մոլորուել ու տունդարձ տունթող դարձած, նորից լքում են հայրենիքը։ Ինչպէ՞ս այսպէս եղաւ, ինչո՞ւ կրկնուեցաւ ազգաժողովրդեան բռնեցինք։ Մի՞թէ մեզ պատմութիւնը չեղաւ մեր պատմութիւնը, մեր անմիաբանութիւնը։ Մի՞թէ կայսրերն ու սուլթանները մեզ քիչ սրի քաշեցին եւ մի՞թէ քիչ կորուստներ ունեցանք, որ այսօր նորից պանդուխտի ձեռնափայտը վերցրած՝ օտարի դրան ու հացը հայրենիքից առաւել դասելով, մեր մանուկներին զրկելով մայր հայրենիքից, մեսրոպեան գիր ու գրականութիւնից, տանում են նրանց դէպի ուծացում, դէպի ժխտում»։

Ահա արտագաղթի մասին այսօր սա է ժողովրդական սթափ մտածողութիւնը։ Ամէնը այս ձայնին, որպէսզի չարժանանանք ոչ մեր եւ ոչ էլ մեր չրջապտի երեխաների արհամարհանքին։ Որ ոչ մէկի տան պատին երբեւէ չդրուի «Հաւատամն» օտկալի բառը, ինչպէս դրուել էր տարիներ առաջ։ Եւ մշտապէս լինենք Գորկուն պատկանող իմաստուն խօսքերը. «Երեխաները մեր դատաւորներն են»։

Մեր ճշմարիտ վարքով ու սթափ մտածողութեամբ երբեւէ չարժանանանք նրանց ոչ արհամարհանքին եւ ոչ էլ՝ դատաստանին։ Ցասատ նենք մեր հաւաքական ուժ եւ չխախտենք մեր ազգայի միասնութիւնը։ Զգրկենք մեզ հայրենիք վսեմագոյն բառն արտասանելու իրաւունքից...

WILTON PALACE HOTEL
Av. Callao 1162
Tel. 41-9483
Buenos Aires
Argentina

Lutufyan Hnos. S.A.
Fábrica de pañuelos y toallas
Estamperías
y tintorerías de hilados
Larrea 738
Francia 275
Cap. Fed.
San Martín (Pcia. de Bs. As.)

Silvia Kuyumdjian
Licenciada en
Psicopedagogía y Psicología
Orientación vocacional
para Adolescentes
Av. Libertador 6710 -Piso 23 "A"
786-0846

Doctor
Luis H. Vertanessian
Escribano
Florida 375, 4°
TE. 334-5726/28

Սումկայիթ, խուլիկանութի՞ւն թէ ցեղասպանութիւն

Գրեց· Տոքթ· ՌՈՒԲԷՆ ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Այս հարցադրումը արդէն ի յայտ կը բերէ միջազգային իրաւունքի թերի կողմը։ Եթէ օրէնքը համապարփակ է եւ համատարած, ինչպէս ուրեմն բացատրել միջազգային օրէնքին թոյլտուութիւնը որ որոշ երկիրներ եւ պետութիւններ ընդունին կամ չ'ընդունին որոշ օրինական տրամադրութիւններու գործադրութիւնը իրենց սահմաններէն ներս։ Հոս ալ դարձեալ կը գտնուինք պետութիւններու նախանձախնդրութեան առջեւ՝ թոյլ չտալ որ իր գերիշխանութիւնը ոտնակոխ ըլլայ, թոյլ չտայ որ ինքն իրեն վերապահած իրաւունքներուն մէջ միջամուխ ըլլան արտաքին ոյժերը, միջազգային մարմինները, միջազգային հասարակութիւնը։

Սովետական Միութիւնը ունի օրէնք մը, որդեգրուած 6 Յուլիս 1978, որ կը վերաբերի «միջազգային համաձայնագրերու կնքման, գործադրութեան եւ դադարման»։

19րդ յօդուածը կը տրամադրէ։

«Սովետական Միութեան կողմէ ստորագրուած դաշինքները մանրակրկիտ կերպով կը յարգուին, ըստ միջազգային իրաւունքին»։

Իսկ սահմանադրութեան 20րդ յօդուածը կը յիշէ թէ՝ «Սովետական Միութեան յարաբերութիւնները միւս պետութիւններուն հետ հիմնըւած են միջազգային իրաւունքի կողմէ ընդունուած սկզբունքներու եւ իրաւանորմերու եւ Սովետական Միութեան կողմէ կնքուած միջազգային համաձայնագրերու բարեխիղճ գործադրութեան վրայ»։

Հարկ չենք տեսներ յիշել այն գործնական միջոցները որոնք նախատեսուած են ապահովելու համար միջազգային դաշինքներու «բարեխիղճ գործադրութիւնը», այլ կը բաւէ ըսել, թէ նման գործնական միջոց կը կայանար հրապարակել համապատասխան օրինական միջոցառում մը յորդորելով սովետական դատարաններուն որ մտցնեն ցեղասպանութիւնն ալ իրենց ոճիրներուն ցանկին մէջ՝ իրենց համապատասխան պատիժներով։

Բայց ո՞ր պետութիւնն է որ կ'ընդունի թէ իր հողերուն վրայ գործադրուած է ցեղասպանութիւն։ Այս ոճիրը կը գործադրուի միշտ ուրիշին կողմէ եւ իւրաքանչիւր պետութիւն ինքզինքին իրաւունք կուտայ ամբաստանել ուրիշները, բայց երբեք չի կրնար ընդունիլ, թէ ինքը նման ոճիր մը գործադրած կրնայ ըլլալ։ Մեզի ամենամօտ փաստը Թուրքիան է որ չի դադրիր Պուլկարիան ամբաստանելէ, ուրանալով իր գործած ցեղասպանութիւնները։

Ինչ որ կը վերաբերի Սովետական Միութեան եւ Սումկայիթի պարագային, հաւանաբար անհրաժեշտ ըլլայ ընել հետեւեալ լուսաբանութիւնը։

Ցեղասպանութեան վերաբերեալ 1948ի դաշնագիրը անպայմանօրէն պետութիւններու վրայ չէ որ կը նետէ ոճիրին պատասխանատուութիւնը։ Պատասխանատու կրնան ըլլալ, ինչպէս թուած է այդ դաշնագրի 4րդ յօդուածը, «այն անձերը որոնք ցեղասպանութիւն գործադրած են, ըլլան անոնք ղեկավարներ, պաշտօնեաներ կամ անհատներ»։

Սումկայիթի պարագային բնորոշ է թէ Սովետական կեդրոնական կառավարութիւնը չէ ամբաստանուած ցեղասպանութեամբ։ Ինչ որ կը վերաբերի Ատրպէյճանի կառավարութեան՝ մինչեւ հիմա յայտնի փաստերը անոր մեղսակցութիւնը չեն արծարծեր։ Ուրեմն յանցաւորները, հիմակուհիմա, անհատներ են, ղեկավար կամ պարզ անհատներ։ Եւ զանոնք դատել ու պատժել ցեղասպանութեան ոճիրով՝ ոչինչով կրնայ մրոտել Սովետական Միութեան վարկը։ Ընդհակառակը նախընթաց մը կրնայ ստեղծել նախ հաստատելով թէ Սովետական Միութիւնը իսկապէս «բարեխղճօրէն» կը գործադրէ իր ստորագրած դաշնագրերը, եւ միեւնոյն ատեն ազդարարութիւն մը՝ նման ոճիր մը հետագային գործադրելու մասին մտածողին հանդէպ։

Վերադառնալով այն կէտին թէ ցեղասպանութեան կանխարգելման դաշնագիրը կը նկատուի՞ արդեօք Սովետական Միութեան ներքին օրէնսդրութեան մաս մը թէ ոչ, այս առնչութեամբ, Երեւանի համալսարանի համար պատրաստուած «Միջազգային իրաւունք» գրքին մէջ, 1983, Երեւան, կը կարդանք Ա. Ա. Եսայեանի հետեւեալ խորհրդածութիւնները, էջ 105։

«Միջազգային իրաւունքի ներգործութիւնը ազգային օրէնսդրութեան վրայ կարող է արտայայտուել բազմաթիւ ձեւերով...»։

«Սովետական իրաւունքի մի շարք ճիւղերի հիմունքներում եւ դրանց հիման վրայ ընդունուած օրէնսգրքերում, սահմանուած է, որ այն բոլոր դէպքերում, երբ ՍՍՀՄ Միջազգային պայմանագրերում նախատեսուած կանոնները չեն համընկնում սովետական օրէնքում տեղ գտած կանոններէն, ապա պէտք է կատարուեն միջազգային պայմանագրի կանոնները...»։

Եւ կը շարունակէ մէջբերելով Հայաստանի քաղաքացիական օրէնսգրքի 572րդ յօդուածը.

«Ս. Ս. Հ. Միութեան եւ միութենական հանրապետութիւնների քաղաքացիական օրէնսդրութեան հիմունքները 129րդ յօդուածին համապատասխան, այն դէպքում, երբ միջազգային պայմաններով կամ միջազգային համաձայնագրով, որին մասնակցում է Ս. Ս. Հ. Միութիւնը, սահմանուած են այլ կանոններ, քան սովետական քաղաքացիական օրէնսդրութեան մէջ պարունակուող կանոնները, ապա կիրառւում են միջազգային պայմանագրի կամ միջազգային համաձայնագրի կանոնները»։

Կը թուի թէ յիշեալ յօդուածը, որ միջազգային եւ ներքին օրէնքներու հակասութեան պարագային նախընտրութիւնը եւ գերակայութիւնը կուտայ միջազգային օրէնքին, բաւական պէտք է ըլլար Ցեղասպանութեամբ դատապարտելու համար սումկայիթեան ոճրագործները եթէ սահմանափակուած չըլլար «քաղաքացիական մարզին մէջ եւ ընդգրկէր նաեւ «քրէականը»։

Այնպէս կը թուի թէ սովետական օրէնսդրութեան քրէական ճիւղը դուրս մնացած է այս ընդհանուր սկզբունքի գործնական կիրառումէն։ Սակայն նման թերացում մը չի կրնար արդարանալ, քանի որ Սովետական Միութիւնը ստորագրած է նաեւ 1969ին Վիեննայի մէջ կատարուած «միջազգային պայմանագրերու» վերաբերեալ դաշինքը, որ կը տրամադրէ իր 27րդ յօդուածով.

«Մասնակիցը չի կրնար վկայակոչել իր ներքին իրաւունքի դրոյթը՝ որպէս արդարացում իր կողմէ պայմանագիրը չկատարելու համար»։

Միեւնոյն առնչութեամբ հետաքրքրական է յիշեցնել թէ սովետական իրաւաբանները որքան հետեւողական եղած են՝ երբ հարցը կը դառնար Նիւրէնպէրկեան դատավարութեան կազմակերպումին եւ ֆաշիստներու դատապարտման շուրջ։

Կը կարդանք, օրինակ, իրաւաբանական գիտութիւններու Տոքթ. Վլատիմիր Պուստոգայովի ստորագրութեամբ յօդուածի մը մէջ, թէ ինչպէս «Սովետական իրաւաբանները ծանրակշիռ աւանդ են ներդրել այն սկզբունքների մշակման գործում, որոնք այնուհետեւ հիմք են դարձել միջազգային զինուորական տրիպունալի կանոնադրութեան համար»։ Յօդուածագիրը կը շարունակէ, թուելով մասնաւորաբար Ս. Միութեան Գիտութիւններու Ակադեմիայի թղթակից անդամ, Փրոֆ. Ա. Ն. Տրայնինի մասնակցութիւնը այն աշխատանքներուն, նշելով թէ ինչպէս Ս. Միութիւնը հանդէս է եկած յայտարարութեամբ մը, Հոկտեմբեր 1942ին, որը կը վերջանար պահանջելով որ ֆաշիստական Գերմանիայի պարագլուխներին յանձնել միջազգային տրիպունալ դատին եւ անոնց պատժել քրէական օրէնքի ամենայն խստութեամբ։

Ինչպէս որ գիտենք՝ այն լայն ըմբռնումը, որ կը կոչուի «Մարդկութեան դէմ ոճիր», կ'ընդգրկէ պատերազմական ոճիրները, ֆաշիստական Գերմանիոյ ղեկավարներու ոճիրները եւ նոյնպէս ցեղասպանութիւնը։

Կը կարծեմ թէ, եթէ սովետական իրաւագէտները խղճմտօրէն եւ միայն գիտական մօտեցումով մը քննէին «Սումկայիթի խուլիկանութիւնները» հոն անպայման պիտի գտնէին պատճառներ՝ ըլլալու նոյնքան խստապահանջ՝ Ազերի ոճրագործներուն հանդէպ, որքան ֆաշիստական պարագլուխներուն հանդէպ, եւ պիտի ուզէին որ պատասխանատուները պատժուէին, «քրէական օրէնքի ամենայն խստութեամբ», նոյնիսկ եթէ, հիմակուհիմա, իրաւաբանական թէքնիքի պատճառներով՝ ցեղասպանութիւնը չէ մտած սովետական քրէական իրաւունքի «նամանքլաթուրայէն» մէջ, զանցառում մը որ, բոլոր չափանիշերով, դատապարտելի է եւ կը կարօտի անյապաղ դարմանումի։

ՇԱՐ. ԵՒ ՎԵՐՋ

Colegio Arzruní
UNA NUEVA PROPUESTA
Deliciosas y típicas comidas orientales en el Restaurante de nuestra Institución
Todos los viernes a partir de las 21 hs.
Festeje su cumpleaños - Aniversarios y Despedidas - En un ambiente grato y familiar
Lo esperamos
JOSE MARTI 1562
Comisión de Jóvenes
RESERVAS AL 613-1733

U.G.A.B. U.G.A.B.
12º JUEGOS NAVASARTIAN MUNDIAL
LIGA DE JOVENES
Buenos Aires - Agosto 15 al 20
El evento deportivo mas importante del año
Basquet Masc. y Fem. - Volley Masc. y Fem. - Ping Pong - Tatboi
EE. UU. - Canadá - Francia - Inglaterra - Austria - Suiza - Holanda - Chipre
Líbano - Egipto - Siria - Grecia - Australia - Brasil - Uruguay - Argentina

1691-էն 1894 երկարող ժամանակաշրջանի օսմանեան արխիւները բացուեցան

Մայիս 16-ին, Պոլսոյ Սուլթան Ահմէտի պետական արխիւներու շէնքին մէջ տեղի ունեցած է հաւաքոյթ մը, մասնակցութեամբ բանասէրներու, պատմաբաններու եւ լրագրողներու, ուր պաշտօնապէս յայտարարուած է թէ՝ Օսմանեան արխիւներու մէկ մասը բացուած է: Այս բաժինը կ'ընդգրկէ 1691-էն 1894 երկարող ժամանակաշրջանը:

Խօսք առնողներուն կարգին եղած է նաեւ վարչապետարանի արխիւային հետազօտութեան խորհուրդի մասնագէտ՝ Շինասի Օրէլ, որ օսմանեան արխիւներու մասին ընդհանրական տեղեկութիւններ տալէ ետք, անմիջապէս անցած է Հայկական Հարցին: Ան յայտնած է որ՝ Սեւրի դաշնագիրը կորսնցուցած էր իր իրաւասութիւնը Լոզանի դաշնագրով, խաղաղութիւնը հաստատուած էր երկրին մէջ եւ փոքրամասնութիւններու հարցերը լուծուած էին, Թուրք պետութեան բարեացակամութեան բերմամբ: Սակայն, շարունակած է ան, մեր դիմաց գտնուողները (հայերը) կը շարունակեն իրենց հակառակ դիրքաւորումները:

«Երկար շրջան մենք այս հակառակ դիրքաւորումին դէմ լուռ մնացինք, սակայն, կատարուած քարոզչութիւնները օրէ օր մեզի դէմ ըսկըսան գործել: Եկաւ ժամանակ մը որ այլեւս ստիպուեցանք այս դիրքաւորումին դէմ ճակատ յարդարել... Հայերուն դէմ հարկաւոր պատասխանը տալու համար, որոշեցինք օսմանեան արխիւներու հայերու բաժինը դասաւորել եւ ներկայացնել հետազօտիչներուն» ըսած է Օրէլ:

Այսքան վստահութիւն, թէ արխիւները աներկբայօրէն պիտի փաստեն որ՝ Հայկական Ցեղասպանութիւն տեղի չէ ունեցած եւ հայոց ամբաստանութիւնները այդ ուղղութեամբ իրական արժէքէ զուրկ են, մտածել կուտան արխիւներու «դասաւորման» թրքատիպ եղանակին մասին:

Նախարարական փոփոխութիւններ Հայաստանի մէջ

Հայաստանի Գերագոյն Խորհուրդի որոշումով, Խորհ. Հայաստանի Արդարադատութեան նախարար ընտրուած է Գարեգին Աչրաֆեան:

Նոր նախարարը ծնած է Գուգարքի Լեռնապատ գիւղը եւ աւարտած է Երեւանի Պետական Համալսարանի իրաւաբանական ճիւղը: 1970-էն ի վեր անդամակցած է Համայնավար կուսակցութեան, իսկ 1976-ին ընտրուած է Երեւանի քաղաքային Լենինեան շրջանի ժողովրդական դատարանի նախագահ: Վերջին երեք տարիներուն, անդամ եղած է Գերագոյն դատարանի նախագահութեան:

Միեւնոյն ատեն, Գերագոյն Խորհուրդը Հայաստանի Բնակչութեան Սպասարկման Պետական Կոմիտէի նախագահ նշանակած է Գուրգէն Արտաշէսի Ղազախեցեանը:

Երեւանը Լոս Անճելըսի կը կապուի օդային ճամբով

Օդանաւային նոր կազմըուած «Արմէնթէյր» ընկերութեան ձեռնարկութեամբ, Լոս Անճելըս - Երեւան օդային նոր գիծ մը հաստատուած է եւ առաջին օդանաւը վայրէջք կատարած է Զուարթնոցի օդակայանը, Ապրիլի վերջաւորութեան:

Ընկերութիւնը սեփականութիւնն է հրեայ Նէյթըն Սաֆրանի, որուն գործընկեր են նոյնպէս հրեայ՝ Սթենլի Էլփսթին եւ ամերիկահայ Աննա Մութաֆեան: Ընկերութեան կազմութեան մէջ գործօն դեր խաղացած է նաեւ խորհրդային քաղաքացիական թռիչքներու Հայկական Վարչութեան անդամ՝ Ռոպէրթ Սուքիասեան: Ծրագրի իրականացման համար ամերիկեան կողմը եւ Հայաստան 100 հազար տոլար տրամադրած են իւրաքանչիւրը, որպէս հիմնական ֆոնտ: Գոյացած շահը պիտի հաւասարապէս բաժնուի գործընկերներու միջեւ:

Ըստ Սուքիասեանի, «Ընկերութեան առաջիկայ ծրագրերից մէկը Հայաստանում մաքսային օրէնքներից զերծ խանութներ բացելն է, որտեղ կը վաճառուին մեր հանրապետութիւնում մեծ պահանջներ վայելող աշխարհի երկրների ամենատարբեր ապրանքներ. մեր համատեղ հիմնարկութիւնը Մոսկուայի օրինակով, նախատեսել է Երեւանում բացել միջազգային առեւտրական կենտրոն: Որոշել ենք գնել արտասահմանեան արտադրութիւն աւտոմեքենաներ, որոնք վարձոյթով տալու ենք Հայաստան ժամանած արտասահմանցիներին»:

Հետաքրքրական է նաեւ, որ ըստ Սուքիասեանի Խորհ. Միութեան «Արտաքին Գործերի մինիստրութիւնը թոյլատրել է մշտապէս արտասահմանում բնակուող բոլոր խորհրդային քաղաքացիներին հայրենիք գալ ցանկացած ժամանակ, առանց վիզայի եւ մնալ Խորհ. Միութիւնում ինչքան նպատակայարմար են գտնում»:

Կ. Սիմոնեան, Ս. Խանզատեան, Գ. Ստարովոյտովա եւ Ս. Սարգսեան Երեսփոխան ընտրուած Գերագոյն Խորհուրդի լրացուցիչ ընտրութիւններուն

Մայիս 14-ին Խորհ. Միութեան Գերագոյն Խորհուրդի լրացուցիչ ընտրութիւնները տեղի ունեցան այն ընտրաշրջաններուն մէջ, ուր կարելի չէր եղած մեծամասնական քուէներով երեսփոխան ընտրել: Հայաստանի պարագային, չորս շրջաններ թափուր կը մնային որոնք են՝ Էջմիածնի թիւ 416, Երեւանի թիւ 393, 394 եւ 734 ընտրական շրջանները: Ըստ հաղորդուած արդիւնքներուն, ընտրուած են գերասան Սօս Սարգսեան, 734 շրջանին մէջ, Կարէն Սիմոնեան, 394 շրջանին մէջ ընդդէմ Սիլվա Կապուտիկեանի, որ ընտրութենէն առաջ քաշած էր իր թեկնածութիւնը, Գալինա Ստարովոյտովա, 393 շրջանին մէջ ընդդէմ Վարդգէս Պետրոսեանի, եւ Սերօ Խանզատեան, թիւ 416 շրջանին մէջ, պարտութեան մատնելով Ռաֆիկ Բաղալեանը:

Մայր Սփիւռք Լիբանան

Ոչ Եւս Է Բժշկապետ Երուանդ Ճիտեճեան

Խոր ցաւով կ'իմանանք գոյժը լիբանանահայ հռչակաւոր բժշկապետ եւ ականաւոր ազգային՝ Փրոֆ. Երուանդ Ճիտեճեանի մահուան, որ պատահեցաւ Պէյրութի մէջ:

Վանեցի համբաւաւոր Ճիտեճեան գերդաստանի զաւակ, հանգուցեալը 1928ին շրջանաւարտ եղած է Պէյրութի Ամերիկեան Համալսարանի բժշկական ճիւղէն, յետագային իր մասնագիտութիւնը կատարելագործելով Էտինպուրկ (Սկովտիա), ապա՝ Լոնտոն, արժանանալով բարձր տիտղոսներու՝ վիրաբուժութեան մէջ:

Երկար տարիներ եղած է համբաւաւոր վիրաբոյժը Ամերիկեան Համալսարանի հիւանդանոցին եւ դասախօսը նոյն Համալսարանի բժշկական ճիւղին, «Փրոֆ. աւ Քլինիքըլ Սըրճըրի» տիտղոսով: Վարած է Ամերիկեան Վիրաբոյժներու Համաժողովի Լիբանանի մասնաճիւղին եւ Լիբանանի Քաղցկեղի Ընկերութեան նախագահի բարձր պաշտօնները:

Առ ի գնահատանք լիբանանեան հայրենիքին եւ ընդհանրապէս բժշկութեան մատուցած իր անգնահատելի ծառայութեանց՝ վարձատրուած է բարձր տիտղոսով, ինչպէս՝ լիբանանեան կառավարութեան՝ Ասպետի, Սպայի, եւ Հրամանատարի աստիճաններով Մայրիի Ազգ. Կարգի շքանշանները, ֆրանսական կառավարութեան Պատուոյ Լէգէոնի Ասպետի շքանշան, Յորդանանի Հիւսէյն Թագաւորէն՝ Աստղ կարգի շքանշան, Ամենայն Հայոց Հայրապետ Վազգէն Ա. Կաթողիկոսէն՝ Ս. Գր. Լուսաւորիչ շքանշան, եւ Լիբանանի Յոյն-Օրթոտոքս եկեղեցիէն՝ Ս. Մարկոս կարգի հրամանատարի շքանշան:

Հակառակ իր ասպարէզի պայմաններուն, Փրոֆ. Ե. Ճիտեճեան սիրով [illegible] ստանձնած է մեր գաղութի ազգային կեանքին մէջ, եղած է Ս. Նշան Ազգ. Վարժ.ի հոգաբարձու, ատենապետ Ազունիէի Ազգ. Բուժարանի յանձնախումբին, ատենապետ՝ Լիբանանի Թեմի Ազգ. Վարչութեան Քաղաքական Ժողովին, եւ ղեկավարներէն՝ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան բանագրաւումէն ետք՝ լիբանանահայ համախմբումին:

Իր տիկնոջ՝ լիբանանեան պատմական յուշարձաններու մասնագէտ եւ բազմաթիւ գիրքերու հեղինակ Տիկ. Նինա Նազարէթեան-Ճիտեճեանի հետ ան կարեւոր մասնակցութիւն բերած է միութենական-մշակութային կեանքի մէջ, հովանաւորելով բազմաթիւ ձեռնարկներ եւ փառատօններ:

Տոքթ. Ճիտեճեան, հակառակ իր յառաջացեալ տարիքին, առօրեայ բազմազբաղ վիճակին, ու ընթերցումներուն, լայն ժամանակ կը տրամադրէր մեր մամուլին:

Koulaksizian Hnos. S.A.
FABRICACION DE TEJIDOS
LIMA 3560-(1678)CASEROS
TE. 750-5883/3501/4632

Restaurant
COLBEH MELAHAT
Colbeh
en iraní, significa un pequeño lugar que suma los sentidos: hogar, pequeña casa, nido humilde, recinto acogedor, refugio de la amistad y del amor.
Esta es la COLBEH de MELAHAT
Av. del Libertador 13.041, Martínez
Reservas: 793-3955

Դասախօսութիւն Հ.Բ.Ը. Միութեան մէջ

13 Յունիսի Երեքշաբթի գիշեր Հ.Բ.Ը. Միութեան Մարի Մանուկեանի անուան վարժարանի Ս. Պէնկլեան սրահին մէջ ընտրանի բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցաւ զոյգ դասախօսութիւն, որոնց իրենց մասնակցութիւնը բերին Վիսենթէ Լոբէսի շրջանի Հոգեւոր Հովիւ եւ վարժարանի տնօրէն Տ. Արշամ Աւագ Քհնյ. Պօղոյեան ու Մարի Մանուկեան վարժարանի տեսուչ Փրոֆ. Մարթա Բոժժի: Այս շահեկան դասախօսութեանց խիստ տըպաւորիչ եւ խրախուսիչ էր «Շնորհալի» երգչախումբին ելոյթը, ղեկավարութեամբ Տիկ. Տիանա Սարաֆեանի, որ այլեւս անբաժանելի մասը կը կազմէ մեր հաւաքոյթներուն:

Օր. Մարթա Բոժժին ունկընդիրներու ներկայացնելու պաշտօնը ստանձնած էր Պր. Ռուբէն Քէշիշեանը իսկ Տէր Հայրը՝ Պր. Հրաչ Սուրէնը:

Օր. Մարթա Բոժժի, հմտութեամբ անդրադարձաւ թուրք եւ հայ յարաբերութիւններուն դարաւոր թշնամանքին, եւ տուաւ բացատրութիւններ անոր պատճառներուն, մեծ Եղեռնի ահաւորութեան, հայ ժողովուրդի արժանիքներուն մասին: Որպէս վաղեմի սրտակից, ան լրիւ բացայայտեց իր համակրական զգացումները որպէս անհատ եւ համայնք մեր ազգին հանդէպ:

Տ. Արշամ Պօղոյեանին ելոյթը ուղղակի կը վերաբերէր Սարտարապատի հերոսամարտին: Զայն նկատեց անկիւնադարձ՝ մեր հանրապետութեան հիմնադրութեան մէջ, իբր պատմական համազօր թուական՝ Աւարայրի Ճակատամարտի հետ: Այն ինչ որ ուշագրաւ էր եւ կը կազմէր դասախօսութեան կեդրոնական նպատակը կը կայանար այն ճշմարտութեան մէջ թէ նոր Սարտարապատի մը կրկնութիւնը առկայ էր այսօր եւս, որքան ատեն մեր երկիրը կը գտնըւէր բանթուրանականութեան ահաւոր վտանգին հետ դէմ յանդիման, որքան ատեն իր աշխարհագրական դիրքը զինքը տեղադրած էր արեւելք-արեւմուտք խաչմերուկի մը վրայ: Հրաւիրեց մասնաւորաբար հայրենի հայ անհատը գիտակցելու այս իրավիճակին եւ թելադրեց զգուշաւոր ու պատրաստակամ կեցուածք որեւէ սպառնալիքի մը դիմաց: Այս առթիւ, պախարակելի գտաւ հայ մարդուն ոչխարային համակերպութիւնը եւ զոհուող ըլլալու պատրաստակամութիւնը, ինչ որ պատահեցաւ Սումկայիթի մէջ, ինքնապաշտպանութեան դիմելու միջոցներէն զրկուած, մինչդեռ ոճրագործը կատարելապէս սպառազինուած էր:

Սփիւռքահայութեան կոչ ըրաւ, Հայրենիքի օժանդակութեան մէջ աւելի դրական օգտակարութիւն ունենալ, անոր տալ կարելիութիւնը ինքզինք ոչ միայն գութի արժանի այլ իր ճակատագրին տէրը ըլլալու հըզօրութեամբ օժտուածութեան ինքնաբաւութիւնը: Սփիւռքի հայ ծնողքին թելադրեց իր զաւակը պատրաստել Հայ Դատին ծառայելու, զայն հեռու պահելով թուլանալու եւ ուծանալու վտանգէն, երբ այսօր աւելի քան երբեք պայման էր համախումբ գործել, փլցուցած որեւէ գաղափարախօսական պատուար, որովհետեւ հրամայականը ազգին գոյատեւումն էր եւ ազգին գոյութեան ըսպառնացող վտանգն էր որ կ'անէր հետզհետէ:

SERVICIO DE
RELACIONES HUMANAS
(Sin fines de lucro)
Reserva total
Martes - Jueves - Sábados
15 a 19 Horas
40-4378

Հրաժեշտի երեկոյթ ի պատիւ Ընկ. Գէորգ Մարաշլեանի

Թեմիս Սրբազան Առաջնորդին խօսքերով արտայայտած միանգամայն տխուր եւ ուրախ առիթ մըն էր ի պատիւ Ընկ. Գէորգ Մարաշլեանի սարքուած հրաժեշտի երեկոյթը Երկուշաբթի 19 Յունիսին:

Պուէնոս Այրէսի Հ.Բ.Ը. Միութեան կեդրոնի Սարգիս Պէնկլեան սրահին մէջ հաւաքուած էր, այսօր, հոծ բազմութիւն մը, կազմուած Միութեան վարչականներէն ու զանազան յանձնախումբերու անդամներէն, գաղութիս կազմակերպութիւններու եւ մամլոյ ներկայացուցիչներէ, եւ այլ բարեկամներէ եւ ազգայիններէ. Հոս էին ի մասնաւորի Թեմիս Սրբազան Առաջնորդ Գերշ. Գրիգորիս Եպս. Բունիաթեան, Խ. Միութեան Փոխ-Հիւպատոս Պրն. Յարութիւն Վերմիշեան եւ Միջազգային խաղաղութեան կոմիտէի անդամ Փրոֆ. Լեւոն Մկրտիչեան:

Յետ Պրն. Ռուբէն Քէշիշեանի բացման խօսքին բեմ բարձրացաւ Տիկ. Զեփիւր Գոփուչեան, որ Մարի Մանուկեան Կրթ. Հաստատութեան անունով խօսեցաւ յուզիչ ու պատշաճ բովանդակութեամբ Գէորգ Մարաշլեան տնօրէն, ուսուցիչ, դաստիարակ եւ տիպար հայուն մասին, ապա խօսք առաւ Միութեան Պատուոյ Ատենադպիր Պրն. Գէորգ Քէշիշեան, որուն անպատրաստից, անկեղծ ու սրտառուչ խօսքերը յուզումով համակեցին մթնոլորտը:

Նոյնպէս անպատրաստից, յուզիչ ու հաղորդական էին խօսքերը Հ.Բ.Ը. Միութեան ատենապետ Պրն. Վահրամ Հայրապետեանին, որ վեր առաւ համապարփակ կերպով, Գէորգ Մարաշլեանի բարձր արժանիքները, ընդգծելով կարճ ու պատշաճ պատմականը անոր 12 ամեայ գործունէութեան, խօսելով նաեւ Տիկնոջ Վարդիթերի. ապա Հայրապետեան ամոլին յանձնեց Միութեան նուէրը, որ արուեստագէտ Մանուէլ Ղրտեանի պատրաստած «Այբուբեն» հոյակապ գործն էր:

Սրբազան Առաջնորդը իր կարգին ընդգծեց Ընկ. Գէորգ Մարաշլեանի ղեկավարի առաքինութիւնները, չեշտելով թէ անոր 12 ամեայ ազգային գործունէութեան 8 տարիներուն ընթացքին մօտէն ճանչցած եւ սիրած էր զայն, եզրակացնելով որ եթէ գաղութս զինք կը կորսնցնէ, ապա տարբեր գաղութ մը, Պոսթոն (ԱՄՆ) զայն կը շահի:

Բոլորովին տարբեր էր ոճն ու բովանդակութիւնը Ընկ. Գէորգ Մարաշլեանի արտասանած սրտառուչ խօսքերուն, հրաժեշտի պարզ խօսքեր չէին անոնք, յստակացնելէ ետք որ իր Պուէնոս Այրէսէն մեկնումի միակ պատճառը այն է որ Տէր եւ Տիկ. Մարաշլեաններ վերջացած կը համարեն իրենց ազգային կրթական առաքելութիւնը այս գաղութին մէջ, ուր կը ձգեն իրենց հոգին ու սիրտը, եւ որուն պիտի շարունակեն օգնել հեռուէն. Ընկ. Գէորգ Մարաշլեան ջատագովեց «Սարտարապատ» շաբաթաթերթիս դրական կարեւոր դերը, չեշտելով թէ «որեւէ օժանդակութիւն պէտք չէ զլացուի անոր»:

Գէորգ Մարաշլեան երեկոյթապէս շատ յուզուած էր, ինչպէս էին ներկաները. Բոլորն ալ դէմ էին անոր մեկնումին, բայց այսպէս է կեանքը:

Վարձքդ կատար Ընկ. Գէորգ Մարաշլեան, Տէրը հետդ թող ըլլայ, յաջողութիւն եւ բարօրութիւն քեզի եւ ազնիւ ընտանիքիդ:

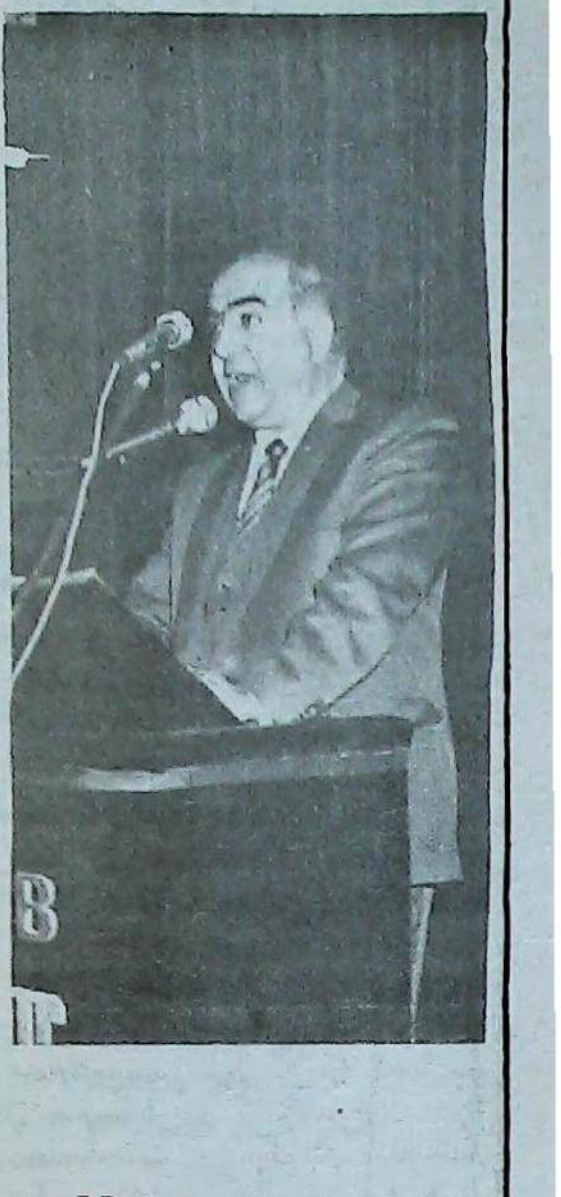

Ամուսնութիւն

Յառաջիկայ Շաբաթ օր, 24 Յունիսին, տեղի պիտի ունենայ, Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Մայր Տաճարին մէջ ամուսնութիւնը

Օր. Աննա Կահվեջեանի եւ Պրն. Օհաննէս Տաղտէվիրենի

կնքահայրութեամբ Տէր եւ Տիկ. Խաչատուր եւ Անժել Տաղտէվիրեններու:

Այս ուրախ առիթով, Հարաւ Ամերիկայի Թէքէեան Մշակութային Միութեան Շրջ. Վարչութիւնը, ինչպէս նաեւ «ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»ի խմբագրութիւնը լաւագոյն բարեմաղթութիւններ կ'ընեն «ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»ի աշխատակից ընկերուհի Աննա Կահվեջեանին –որ զաւակն է թերթիս աշխատակից Պր. Տիգրան Կահվեջեանի–, եւ համայն ընտանիքի պարագաներուն:

Թ.Մ.Մ. - «ՍԱՐՏԱՐԱՊԱՏ»

JORGE KESHISHIAN

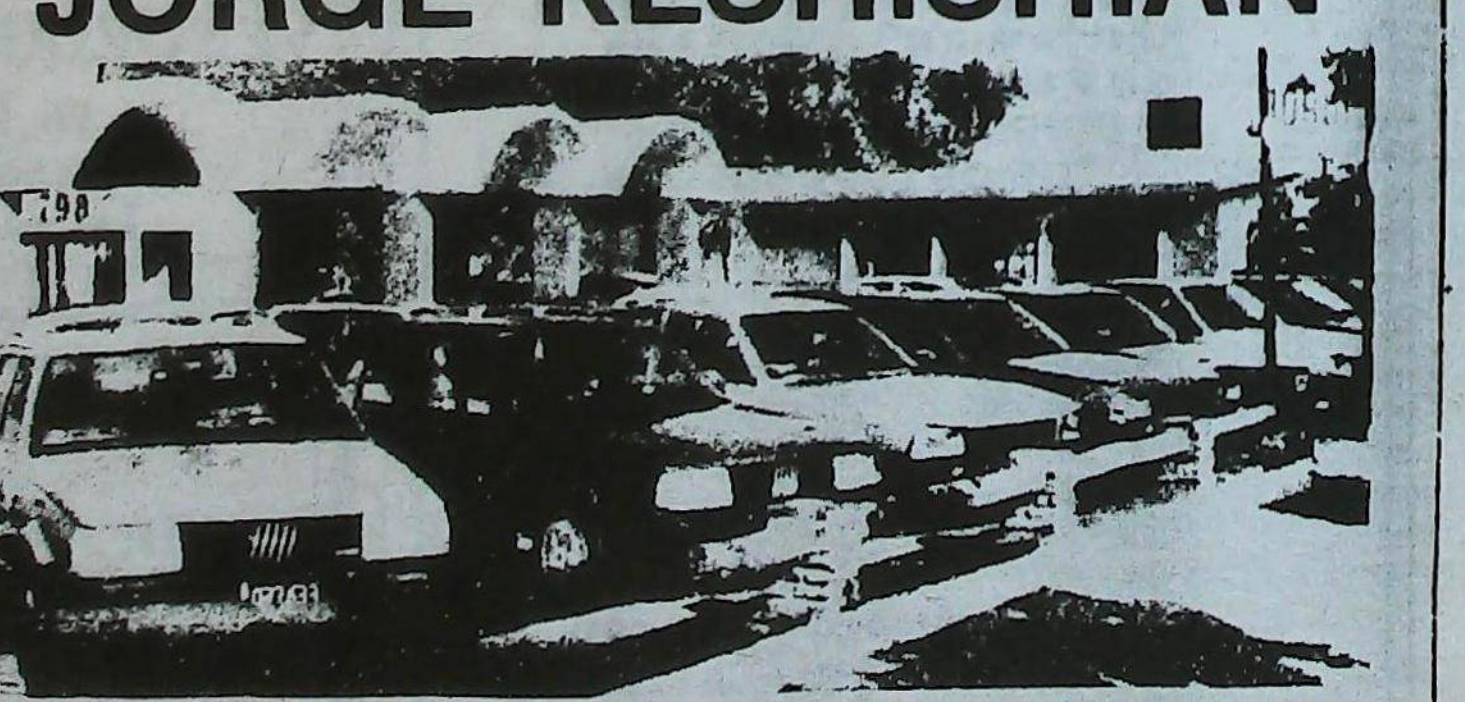

AV. SANTA FE 1077 ACASSUSO
100 AUTOS EN STOCK TODAS
LAS MARCAS Y MODELOS
798-9337

Con pedido de publicación

Sr. Director

Periódico Armenio
"SARDARABAD"

Presente

De mi mayor consideración:

Agradezco a Ud. la nota publicada en el número 532 del día 14 del corriente, en la cual creo que debido a la amistad surgida por años de trabajo en la Asociación Cultural Tekeyan, han incurrido en cierto favoritismo hacia mi persona.

Considero un deber aclarar ciertos puntos por respeto a mis compañeros de la Unión del Centro Democrático. En primer término, yo no fui encabezando la lista de concejales sino lo fue el Sr. Pedro González, y, ambos somos los primeros concejales que tiene la UCEDE en la Legislatura de la Ciudad de Avellaneda.

En segundo lugar, quiero resaltar el cargo obtenido por el Sr. José Maldjian quien encabezando la lista de diputados provinciales fue electo para integrar la Legislatura bonaerense.

Agradeciéndole nuevamente la atención hacia mi persona, lo saludo con un abrazo

Sergio Carlos Nahabetian

Hieren a Mons. Keshishian

El Arzobispo Aram Keshishian, Prelado de El Líbano, fue herido por una bala perdida el 15 de mayo.

Mientras Monseñor se encontraba en el patio interior del Catolicosado de Antilias, una bala perdida hizo impacto en su mano, hiriendo sus dedos. Un esporádico tiroteo fue registrado precisamente en esos momentos.

El Prelado fue atendido en un hospital cercano, donde fueron tratadas sus heridas siendo dado de alta el mismo día.

Masco Corp. dona grifos a Artsaj

Taylor (Michigan).- Masco Corp. acaba de donar 2000 grifos marca Delta para las nuevas construcciones de departamentos que se realizan en Stepanakert. Esta donación que totaliza 10.000 libras, fue enviada por avión a Erevan en viaje a Artsaj.

Los nuevos departamentos vienen a subsanar una seria carencia de viviendas creada por el flujo de armenios refugiados desde Azerbaijan el año pasado.

COCINA

Isabel Tchalian

Croquetas de coliflor

PREPARACION:

Deshacer, con ayuda de un tenedor, los ramitos de una coliflor recién hervida. Mezclarlos con un poco de salsa blanca caliente. Unir con dos yemas de huevo y un poco de harina -si fuera necesario- para formar una pasta suave.

Dejar enfriar y luego armar las croquetas, pasarlas por huevo batido y por pan rallado. Freirlas, escurrirlas bien y presentarlas como guarnición de aves asadas o carnes al horno.

Galletitas de miel.

INGREDIENTES:

4 cucharadas de miel, 4 cucharadas de azucar molida, 2 cucharadas de cacao dulce, 100 grs. de manteca, 1 huevo, 300 grs. de harina, 1 1/2 cucharadita de esencia de vainilla.

PREPARACION:

Poner en una cacerolita la miel, el azúcar, el cacao y la manteca.

Colocar el recipiente sobre fuego moderado, revolviendo con cuchara de madera hasta que todos los ingredientes estén disueltos. Agregar la esencia.

Enfriar, revolviendo a ratos, y luego agregar a la preparación el huevo ligeramente batido y, por último, la harina, mezclando muy bien hasta lograr un bollo de masa.

Poner la masa sobre la mesa enharinada y estirarla con el palote hasta dejarla de un grosor de 1/2 centímetro aproximadamente.

Cortar las galletitas con cortante de la forma que se desee y colocarlas sobre placas enmantecadas.

Cocinar las galletitas en horno moderado hasta que estén nuevamente doradas. Guardarlas frias en frascos o latas bien cerrados. Se mantienen frescas durante mucho tiempo.

EL PROFESIONAL LOS RECETA
BARTAMIAN LOS DISEÑA
SU HIJO LOS PREFIERE
LINEA PIE/RECTOR
DE ORTOPEDIA
BARTAMIAN

CALZADO CORRECTIVO A PRUEBA DE CHICOS: CALIDAD Y DISEÑO

Calzado Correctivo

Calzado Deportivo

PLANTILLAS CORRECTORAS

Ortopedia Bartamian también las pone a sus pies

ARTICULOS DE ORTOPEDIA EN GENERAL

Descuentos desde el 30% a Obras Sociales.
Consulte con su Obra Social sobre otros beneficios.

ORTOPEDIA DB
Bartamian
Av. Belgrano 1699 TE. 45-5213 Bs. As.
Av. 7 Nº 1134 TE. 3-4935 La Plata

VENDEDOR/A COMPETENTE
en Lencería y Medias
Presentarse de 8 a 18,30 hs.
Larrea 331 - Buenos Aires

Dr. Arturo Balassanian
Escribano
Registro Notarial 1094
Florida 716 2º Piso - Of. "K"
T.E.: 322-2768

Periódico Armenio
"SARDARABAD"
de la
ASOCIACION CULTURAL
TEKEYAN

Redacción y Administración
Cnel. Niceto Vega 4779
1414 - CAPITAL FEDERAL
T.E.: 771-2520
Horario de atención: Lun. a Vier.
de 10.00 a 19.00 hs.

Registro Nac. de la
Propiedad Intelectual
Nº 78.836
Director
MIHRAN SARAFIAN
Corresponsalía, receptoría de avisos y suscripciones en
BRASIL
Sr. Hrair Chahinian
Av. Coxingui 191 Ap. 84
Cep. 00579 - San Pablo
T.E.: 813-6731

URUGUAY
Dr. Pedro Tanielian
Benito Blanco 675 Ap. 201
T.E.: 70-31 Montevideo